

LES CARACTERÍSTIQUES DELS CONTES TRADICIONALS PER ALS INFANTS DE 3 A 5 ANYS

ESTUDI DE CAS A L'ESCOLA LES PINEDIQUES DE TARADELL

Cristina FORCADA TORRAS

4t Curs. Treball Final de Grau en Mestra d'Educació
Infantil de la Menció en Cultura i Llenguatges de la
Infància

Mestre d'Educació Infantil

Professora: Mia Güell Devesa

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

(Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya)

Vic, Maig de 2020

ÍNDEX

Agraïments	2
Resum	3
Abstract.....	4
1. Introducció.....	5
1.1. Presentació del tema	5
1.2. Justificació	6
1.3. Hipòtesi i objectius	7
2. Metodologia	8
3. Marc Teòric	11
3.1. Origen i evolució dels contes tradicionals.....	11
3.2. Classificació dels contes tradicionals	14
3.3. Importància de les rondalles de la literatura a l'etapa d'educació infantil	14
3.4. Característiques dels contes per a infants de 3 a 5 anys.....	16
3.5. La reflexió posterior al conte	18
4. Anàlisi, discussió i resultats de les dades de l'estudi de cas	19
4.1. Context del cas	19
4.2. Anàlisi, discussió i resultats dels contes	20
4.2.1. Comparació dels contes amb el marc teòric:.....	20
4.2.2. Anàlisi, discussió i resultats de les respostes dels nens i nenes	26
4.3. Entrevistes.....	36
5. Conclusions, aportacions i limitacions	44
6. Bibliografia.....	47
ANNEXOS.....	49
ANNEX 1: Exemple de preguntes per a la tertúlia literària	50
ANNEX 2: Vídeos dels contes	53
ANNEX 3: Preguntes als infants	54
ANNEX 4: Entrevistes de Les Pinediques.....	66
ANNEX 5: Autoritzacions de les entrevistes.....	79

Agraïments

Vull agrair l'ajuda per realitzar el treball als membres d'educació infantil de l'escola Les Pinediques de Taradell, sense la seva ajuda no hauria estat possible.

Per altra banda també vull agrair a tota la meva família pel suport i la confiança mostrada aquests quatre anys de la carrera i sobretot a en Dani, gràcies per tot el suport i confiança que m'has mostrat aquests quatre anys, sense vosaltres res hauria estat possible.

Finalment també vull agrair a la meva tutora la Mia Güell Devesa per ajudar-me a encarrilar el treball i pels consells aportats.

Resum

En la societat actual els contes són molt importants per als infants, però ens adonem de la importància que realment té saber escollir un conte en funció de la seva edat?

Aquest Treball de Final de Grau planteja descobrir quins beneficis aporten els contes tradicionals als infants, tenint per objectiu principal saber si es pot afirmar que hi ha unes característiques comunes en els contes tradicionals que poden fer que uns siguin més adequats que uns altres per l'etapa d'educació infantil.

Per fer-ho s'ha investigat què en diuen els diferents autors del tema, s'han fet unes entrevistes als mestres d'educació infantil de l'escola Les Pinediques de Taradell i s'ha fet un estudi de cas realitzat amb infants d'educació infantil de la mateixa escola. Per dur-lo a terme s'han realitzat preguntes relacionades amb aspectes més generals i més concrets dels contes o faules que se'ls ha explicat i finalment s'han comparat els resultats obtinguts de les entrevistes dels mestres i les respostes dels infants amb les aportacions fetes pels autors.

Finalment després de realitzar l'estudi s'ha arribat a la conclusió que hi ha unes característiques concretes que fan que uns contes tradicionals siguin més adequats que uns altres a educació infantil.

Paraules clau: contes tradicionals, educació infantil, estudi de cas, característiques dels contes.

Abstract

In today's society, stories are very important for children, but do we realize the importance of knowing how to choose a story based on their age?

This Final Degree Project aims to discover the benefits that traditional stories bring to children, with the main objective of knowing if it can be stated that there are common features in traditional stories that make some of them more suitable compared to others for the early childhood education stage.

To do so, research on the opinion of different experts on the subject has been performed interviews have been carried out to teachers of early childhood education at the Les Pinediques school in Taradell and a case study has been conducted with children at the stage of infant education at the school previously mentioned. To do this, questions related to more general and specific aspects of the stories or fables that were told to them were asked and the results obtained from the teachers' interviews and the children's answers were compared with the contributions made by the expert authors.

After conducting the study, it was concluded that there are specific characteristics that make some traditional stories more appropriate than others in early childhood education.

Keywords: traditional stories, early childhood education, case study, characteristics of the stories.

1. Introducció

1.1. Presentació del tema

Vivim en una societat en la qual els infants estan molt captivats per les noves tecnologies i en la qual els contes hi han de conviure. Realment ens adonem de la importància que tenen encara avui en dia els contes tradicionals per als infants? Hi ha unes característiques concretes que fan que uns contes tradicionals siguin més adequats que d'altres amb els infants d'educació infantil?

Aquest Treball de Final de Grau pretén primerament esbrinar per què són importants els contes tradicionals per als infants, però l'objectiu principal és fer un estudi sobre quines característiques fan que uns contes tradicionals siguin més adequats que d'altres en l'etapa de tres a cinc anys.

Es planteja fer aquest estudi perquè la literatura és essencial en l'aprenentatge tant cognitiu com emocional dels infants i perquè s'han realitzat diverses assignatures al llarg de la carrera que han aportat força coneixements sobre el tema però no els suficients per poder determinar unes característiques concretes. Sabem que els contes per infants més petits han de ser més senzills, a mesura que es van fent grans es van endinsant en estructures més complexes i hi ha relats que són més adequats que d'altres. En el present treball es pretén saber quins són aquests atributs específics que poden fer que un conte tradicional sigui més adequat que un altre en la franja d'educació infantil.

El treball està dividit en tres grans apartats en els quals hi ha una part teòrica, una part d'aplicació pràctica i unes conclusions.

Dins la part teòrica, primerament s'exposa una justificació del tema del treball que es vol realitzar, seguidament la hipòtesi i els objectius generals i concrets del treball, en tercer lloc s'exposa la metodologia en la qual hi ha explicat el paradigma que s'utilitzarà, el mètode i l'instrument de recollida de dades per realitzar l'anàlisi i la discussió del treball.

Després hi ha una fonamentació teòrica, on s'exposa quan van aparèixer els contes de tradició oral i com han anat evolucionant fins als nostres dies, què són els contes tradicionals, quina importància tenen aquests contes populars per als infants i finalment segons els autors quines característiques han de tenir aquests contes tradicionals en l'etapa de tres a cinc anys.

Tot seguit hi ha l'apartat de l'aplicació pràctica on es mostra una presentació del centre on es duu a terme l'estudi de cas, l'anàlisi i la discussió de la comparació dels aspectes del conte amb el marc teòric, una anàlisi i discussió de l'estudi de cas realitzat amb els infants i finalment l'anàlisi i la discussió de les entrevistes.

En tercer lloc hi ha les conclusions i unes reflexions finals extretes de tot el treball.

Finalment hi ha els annexos, on es troba el material utilitzat i realitzat per dur a terme aquest treball.

1.2. Justificació

El tema principal de recerca d'aquest Treball Final de Grau és realitzar una anàlisi a partir d'un estudi de cas per comprovar si hi ha unes característiques comunes en els contes tradicionals que fan que siguin més o menys adequats per als infants de tres a cinc anys.

Es planteja dur a terme aquest treball perquè es considera que la literatura és un dels puntals de l'educació i dins d'aquesta literatura els contes tradicionals tenen molta importància per als infants. Mitjançant aquest estudi es pretén investigar a partir dels autors per què la literatura infantil i concretament els contes tradicionals són tan importants per al desenvolupament global dels infants.

Per altra banda també es pretén investigar quines característiques es creu que han de tenir aquests contes tradicionals a l'etapa de 3 a 5 anys. A més es creu necessari com a futura mestra conèixer en quin moment cal introduir-los i explicar-los.

Es considera que en certes ocasions per als docents és complicat saber escollir quins contes tradicionals són més adequats per unes edats o unes altres. Per aquest motiu es planteja realitzar aquest estudi comparant la teoria i els trets que mencionen els autors amb la pràctica tot realitzant l'estudi de cas amb els infants. En el supòsit que s'identifiquin unes característiques comunes, aquestes poden ser molt beneficioses tant a títol personal com per als mestres a l'hora d'escollir els contes, ja que es creu que aquests atributs comuns poden donar suport per dur a terme una bona elecció de lectura.

Per altra banda a títol personal és un tema que interessa perquè es considera que, tot i que en certa manera s'ha treballat a diferents assignatures de la carrera la importància que té la literatura i els contes en general per als infants, no s'ha aprofundit en quines són les característiques d'adequació dels contes. Per tant és un tema que es creu necessari per també, a més de recollir les idees dels autors, recollir les opinions dels infants sobre determinats aspectes dels contes i poder-les comparar.

1.3. Hipòtesi i objectius

La pregunta que es planteja i l'objectiu fonamental és investigar si hi ha unes característiques concretes que fan que els contes tradicionals siguin adequats o no per als infants de 3 a 5 anys i en cas concret quines són.

Amb aquest treball s'han plantejat dos objectius generals i tres d'específics:

- Investigar mitjançant la teoria quina importància i quins beneficis aporten els contes tradicionals als infants.
- Esbrinar si hi ha contes tradicionals més adequats per a unes edats que per a unes altres.
  - Conèixer el punt de vista dels autors sobre les característiques que consideren que han de tenir aquests contes.
  - Realitzar un estudi de cas a diferents escoles d'educació infantil per comprovar si aquestes característiques que anomenen els autors es compleixen o no.
  - Obtenir el punt de vista dels mestres de diferents escoles sobre la importància que atribueixen als contes tradicionals per als infants de 3 a 5 anys i quines característiques creuen que han de tenir.

2. Metodologia

El treball que inicialment es pretenia dur a terme es plantejava dins del paradigma interpretatiu, però per la situació de confinament per la pandèmia del coronavirus COVID-19 no s'ha pogut dur a terme tot el treball presencialment i per tant s'han hagut d'utilitzar dos tipus de paradigma. Com afirma Bisquerra (2016) paradigma és el mot que es fa servir per referir-se a diversos tipus de recerca. Per altra banda com exposa Kuhn (1962) un paradigma és un conjunt d'especulacions relacionades amb la finalitat de fer anàlisis representatives de l'entorn. A més l'autor nord-americà defensa que el paradigma és la mostra per als experts perquè presenta els obstacles a treballar i cerca un àmbit concret que permeti resoldre'ls.

A l'hora de realitzar l'entrevista de dos contes als infants de P3 i fer les entrevistes als mestres s'ha utilitzat el paradigma interpretatiu. Segons Bisquerra (2016) està destinat a interpretar els processos socials i els d'investigació. El context és un component de les representacions socials, l'objectiu primordial de l'estudi és l'activitat dels humans, l'objecte d'estudi és la comprensió dels propòsits i no l'explicació d'aquests, l'objectivitat s'aconsegueix mitjançant el significat personal que té l'acció per als seus implicats i les dades acostumen a ser qualitatives. Com afirma Ricoy aquest paradigma "es considera com interpretatiu, simbòlic, qualitatiu, naturalista, humanista i fenomenològic" (2006:14).

Per altra banda, per realitzar l'enquesta dels altres dos contes s'ha fet de manera telemàtica, per tant es pot emmarcar aquest apartat del treball dins del paradigma positivista i, dins d'aquest apartat, s'han obtingut dades quantitatives. Com exposa Bisquerra (2016) en el paradigma positivista l'interès de la investigació se centra a presentar, anticipar i dominar els successos tot reconeixent patrons comuns entre ells. Els fonaments d'aquest paradigma són el món basat en successos que cerquen el seu propi sistema i que es pot trobar a partir de les eines adequades per definir, preveure i dominar situacions. L'investigador ha de tenir interès pels successos i no hi ha d'interferir elements subjectius. L'autor defineix la metodologia com l'àrea de referència per mostrar el camí a dur a terme amb els fonaments i metodologies més adequades per un projecte d'investigació concret. Ricoy afirma que:

El paradigma positivista es considera quantitatiu, empíric-analític, racionalista, sistemàtic general i científic tecnològic. Per tant aquest paradigma es relaciona amb la investigació que té com a objectiu comprovar una hipòtesi utilitzant mitjans estadístics o determinar els paràmetres d'una determinada variable mitjançant l'expressió numèrica (2006:14).

Bisquerra (2016) defineix la metodologia quantitativa com aquella en la qual l'investigador s'allunya de la realitat que forma allò que es vol estudiar, amb l'objectiu de trobar patrons i aconseguir generalitzacions que permetin predir elements futurs. L'autor defineix la metodologia quantitativa com aquella que té un mètode de recerca que retorna dades descriptives. Aquest autor exposa que el mètode és el camí per assolir els resultats de la recerca.

El mètode que s'ha triat per dur a terme la investigació és l'estudi de cas, que Soto i Escribano (2019) exposen que és un mètode format per diferents metodologies complementàries, amb la finalitat d'aconseguir un estudi relacionat amb un succés concret que s'ha decidit anteriorment. Els autors exposen que la base de l'estudi és qualitativa. En aquest treball, tot i que s'analitzen dades quantitatives i qualitatives, les conclusions que finalment se n'obtenen són qualitatives. A més les dades que s'extreuen d'aquesta recerca només són aplicables en aquest context, ja que s'ha realitzat a una escola concreta i amb uns infants i mestres determinats.

En la recollida de la informació s'han fet servir dos tipus d'instruments de recollida de dades: l'entrevista per a les dues sessions presencials amb els infants i els mestres de l'escola i l'enquesta per a les preguntes relacionades amb els altres dos contes que s'han enviat telemàticament.

Segons Deslauriers i Lopez (2011) una entrevista és un intercanvi d'informació que se sol realitzar entre dos o més individus. En aquest procés l'entrevistador obté informació dels entrevistats de manera directa, a partir de preguntes i respostes, els rols de cada individu són fixes i no varien com en una conversa ordinària. Segons Denzin i Lincoln (2011) l'entrevista és la tècnica de saber preguntar i d'escoltar les respostes.

Segons Deslauriers i Lopez (2011) hi ha diferents tipologies d'entrevistes entre les quals hi ha l'entrevista de preguntes tancades, en què les qüestions ja estan prèviament establertes i se segueix un guió estructurat. Altres tipus són l'entrevista semiestructurada, que permet fer preguntes i obtenir respostes més obertes per lligar diferents temes els uns amb els altres i per altra banda l'entrevista de preguntes obertes, en la qual no hi ha un guió preestablert i aquesta es va generant a mesura que va avançant. Inicialment es pretenia dur a terme una entrevista semiestructurada però, per la situació de confinament a causa de la pandèmia del coronavirus COVID-19, l'entrevista al coordinador de l'escola i als mestres s'ha fet tancada i de forma telemàtica, obtenint-se respostes del coordinador i de com a mínim una mestra de cada curs de parvulari. El motiu pel qual s'ha realitzat les entrevistes a aquesta escola és perquè es tracta del centre on es va fer l'estada de pràctiques i perquè utilitzen una metodologia molt innovadora, de manera que es pretenia investigar quin tractament en fa l'escola dels contes tradicionals, què se n'opina a títol personal i quines característiques consideren que han de tenir aquests contes per als infants de 3 a 5 anys.

Les preguntes de l'entrevista s'han realitzat tenint en compte els objectius que es pretenen assolir i en funció del marc teòric que s'exposarà a continuació, de tal manera que després es puguin relacionar els aspectes i extreure'n unes conclusions coherents. Per altra banda, després de la lectura presencial de dos dels contes s'han realitzat entrevistes a 38 alumnes de P3 de l'escola. Aquest estudi es volia realitzar de manera separada amb tots els grups de parvulari per obtenir una mostra més gran d'infants de diferents edats però a causa de la situació generada per la pandèmia del coronavirus mencionada anteriorment no s'ha pogut dur a terme amb els infants de P4 i P5. Per realitzar les preguntes a formular a les diferents entrevistes, s'han utilitzat les

aportacions de Chambers en el seu llibre *Dime*, que orienta sobre com portar a terme una bona reflexió posterior a l'escolta o lectura d'un conte. Per altra banda també s'han tingut en compte els aspectes tractats al marc teòric per poder extreure'n resultats. Per realitzar l'entrevista als mestres s'ha demanat un consentiment firmat per utilitzar les seves respostes i els seus noms, ja que s'ha considerat necessari per recollir i comparar les diferents aportacions dels mestres i el coordinador (vegeu les autoritzacions a l'annex 5).

Així mateix un altre instrument que s'ha utilitzat és l'enquesta. Abascal i Grande (2005) la defineixen com un element bàsic per obtenir dades, a partir de la formulació d'unes preguntes objectives. La informació obtinguda pot ser analitzada a partir de mètodes quantitius i els resultats assolits són aplicables a una mostra concreta. Les enquestes poden ser personals (es fan cara a cara) i no personals (es fan per telèfon o correu electrònic).

En el cas particular del TFG les enquestes que s'han realitzat són no personals per la situació excepcional mencionada anteriorment. S'ha fet arribar una gravació audiovisual amb la lectura del conte i la faula i uns qüestionaris online al coordinador de l'escola i ell s'ha encarregat d'enviar-ho a totes les famílies del centre, per tant aquesta part de la recerca s'ha realitzat amb infants de l'escola de 3, 4 i 5 anys entre els quals, de 127 infants que hi ha a l'escola s'han obtingut 34 respostes de les tres edats en una enquesta (26,77%) i 32 en l'altre (25,19%). Per realitzar aquest estudi s'han tingut en compte els aspectes ètics i la protecció de dades, ja que tant en les enquestes com en les entrevistes amb els infants, per tal de protegir la identitat i pel dret a la intimitat dels infants, no s'ha recollit el sexe ni tampoc els noms perquè no s'han considerat necessaris per realitzar l'estudi i només s'han obtingut les respostes d'aquests.

3. Marc Teòric

3.1. Origen i evolució dels contes tradicionals

Teresa Colomer defineix la literatura de tradició oral com:

Un amplio conjunto de producciones –poéticas, didácticas o narrativas- que han estado transmitiéndose oralmente a través de los siglos hasta fijarse, en parte y en distintos momentos históricos, por escrito. Algunas de las características de esta literatura son su destinación a un público popular, no específicamente infantil, la existencia de múltiples variaciones de un mismo tipo de texto y su enorme interrelación textual, fruto de una forma de transmisión apoyada en el recuerdo del emisor (1999:63).

Tal com defensa Bruno Bettelheim (1980) els contes populars són relats molt antics que s'explicaven oralment. Tenen un origen incert, tot i que podríem dir que existeixen des que els homes i les dones necessiten comunicar-se. Segons Bettelheim (1980), Daniel Udo de Haes (1984) i Ana Pelegrín (1991) els contes van sorgir a partir dels mites: en ells es feia menció de la creació del món, d'animals, d'éssers extraordinaris, de regnes llunyans i dels orígens del món i l'home. Tots aquests mites explicaven la forma com la humanitat tractava de recordar tots aquells coneixements i històries que els seus ancestres els havien transmès, per tal que poguessin traspasar-la als seus descendents. Vladimir Propp (1998) també apunta en aquesta direcció i assegura que l'origen es podria establir al neolític o bé que fossin produccions provinents de la cultura homèrica.

Dietrich Schwanitz (2006) assenyala que abans de l'aparició de la impremta, pels voltants de l'any 1440, no hi ha confirmació de textos destinats explícitament als infants. Malgrat tot, hi ha constància que es comencen a editar els primers abecedaris, sil·labaris, però cap llibre de literatura per a infants.

Tal com exposa Jaume Centelles (2006) abans del segle XVII els llibres per a infants eren totalment inexistents. Això va canviar a partir de l'any 1658 amb la publicació del primer llibre per nens titulat *Orbis sensualium pictus* de la mà de Johann Amos Comenius.

Per altra banda Pelegrín afirma que:

Alguno de los cuentos populares en la Francia de 1697 son contados por Charles Perrault (1627-1703) en *Histories ou contes du temps passé avec des Moralités. Cenicienta, Pulgarcito, La bella durmiente, El gato con botas, Caperucita roja, (...)*, once cuentos – que no más- revividos por un «artista culto que utiliza los artificios del arte culto para construir obras tradicionales. Estos datos aparentemente contradictorios se combinan y desembocan en una obra que es profundamente popular» (1991:20).

Bernadette Moussy (2019) defensa que amb l'obra *Emili, o de l'educació* (1762) Jean Jacques Rousseau destaca la importància de l'educació dels infants basada en els seus interessos i assenyala que també els cal una literatura pròpia.

Com exposen Bettelheim (1980) i Colomer (1999) al segle XIX hi va haver interès a recollir els contes de forma manuscrita, com a resultat dels canvis en la societat que va comportar l'alfabetització massiva del poble i la industrialització. Això va provocar un abandonament en la manera de transmetre els contes oralment i va fer que hi hagués la necessitat de mantenir-los per escrit, amb la finalitat de poder-los conservar.

Durant aquesta època l'escriptor i recopilador danès Hans Christian Andersen utilitzava moltes característiques provinents de la tradició oral a les seves històries, aspecte que va ser molt seguit posteriorment per molts autors.

Segons Caterina Valriu (1994) els compiladors més coneguts són Jacob i Wilhem Grimm, que van destinar bona part de les seves vides a analitzar i descobrir la llengua. Es van sentir atrets pel folklore i l'any 1812 es van decidir a publicar un recopilatori de contes anomenat *Contes per nens i la llar*. Pelegrín (1991) assenyala que alguns d'aquests contes són transcripcions de contes orals populars i altres són adaptacions de contes europeus, alguns són versions de Perrault, altres són versions de contes dels països nòrdics que Andersen va recopilar o va escriure, etc. com exposa Valriu (1994) els contes que Andersen, Perrault i els germans Grimm van recollir al llarg dels anys es van anar ratificant com les històries tradicionals més comunes i populars, encara que cada país o regió n'edités les seves versions.

Tal com exposa Colomer (1999) durant la primera meitat del segle XIX la literatura infantil estava constituïda principalment per llibres d'ensenyament que rebutjaven la fantasia. Tanmateix a partir de mitjans del segle va augmentar l'ensenyament escolar obligatori, fet que va comportar la creació de més revistes, llibres de text i contes per als infants. Aquest augment de material infantil va causar que durant la resta del segle creixés l'escolarització i també que sorgissin nous gèneres literaris infantils.

Per altra banda, a finals del segle XIX i principis del XX hi va haver innovacions i avançaments en les arts gràfiques, causant l'aparició de llibres més atractius per als infants. Això va comportar que en aquesta etapa les il·lustracions i els dibuixos comencessin a tenir una importància més destacada. Valriu (1994) i Colomer (1999) afirmen que al llarg del segle XIX i de la primera meitat del segle XX de mica en mica algunes històries van anar-se fent més populars entre els infants i s'han acabat convertint el que avui en dia anomenem "clàssics" o "tradicionals" de la literatura infantil.

Segons Colomer (1999) aquesta etapa de formació d'uns fonaments literaris es va allargar fins a la Segona Guerra Mundial. A partir d'aquell moment es van crear una gran quantitat de llibres infantils i es van produir canvis socials, ja que a partir del 1930 i especialment un cop passada la II Guerra Mundial a Europa (1939-1945) va guanyar poder una nova visió d'ensenyament més racional que considerava els contes populars propis d'una societat retrògrada, provocant que aquest tipus de literatura s'abandonés per la infància i que, segons Valriu (1994) va fer que sorgissin nous tipus de llibres per als infants i els joves.

Mentre a la societat es produïa aquest abandonament de la literatura infantil, cap a la dècada dels setanta va iniciar-se un nou corrent impulsat per la psicoanàlisi dels contes tradicionals, donant-los un nou valor. Psicoanalistes com Bettelheim van defensar amb èmfasi els beneficis que tenien els contes per infants, provocant que aquest tipus de literatura s'acabés considerant apte per a aquests perquè els ajudava a crear i consolidar la seva personalitat.

L'any 1975 Bettelheim va publicar el llibre *The Meaning and Importance of Fairy Tales* (en castellà *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*) on s'analitzava els contes tradicionals des d'un punt de vista psicoanalític, on exposava que aquest tipus d'històries ajudaven als infants a solucionar els seus problemes i preocupacions. Aquest punt de vista va ser molt criticat, ja que els seus detractors afirmaven que únicament es tenia en compte les persones des d'un punt de vista psicològic. Tot i aquestes crítiques, els contes anomenats tradicionals es van seguir narrant i han arribat fins als nostres dies.

Durant aquesta dècada es va reconèixer l'etapa d'educació infantil (0-6) diferenciant-la de l'adulta. Es comença a considerar que durant aquest període de vida els infants tenen uns anhels propis diferenciats dels de les persones adultes i per aquest motiu es comencen a editar llibres per a ells. Inicialment només es creaven llibres de coneixement destinats a l'educació dels infants, però com que aquests se sentien atrets per la lectura i llegien molt també es van començar a crear llibres amb una funció moral però pensats perquè aquests gaudissin de la literatura.

Segons Valriu (1994) i Colomer (1999) la reivindicació a favor de la fantasia duta a terme als anys setanta va donar pas a una nova etapa dins la literatura infantil, ja que es van crear noves variants i actualitzades dels contes tradicionals. Mitjançant les pautes indicades per l'escriptor italià Gianni Rodari molts autors van dedicar-se a fer versions dels contes populars amb intercanvis de rols i variacions en el sentit moral de l'obra. Normalment aquestes obres acostumen a infringir el patró tradicional i en fan ressò en l'oposició al sexisme. Aquest canvi va causar que durant la dècada dels vuitanta la literatura juvenil i infantil evolucionés fins a àmbits inexplorats anteriorment, ajustant-se als requeriments de l'època.

Durant els anys vuitanta, coincidint amb les reivindicacions feministes centrades en l'educació i el sexisme, van sorgir recerques que rebutjaven els arquetips que admeten d'aquests relats. Les crítiques majoritàries van sorgir d'un sector de dones angleses. Jack Zipes, Ruth Bottigheimer, Maria Tatar, Marina Warner, Marcia K. Lieberman i Karen E. Rowe, entre d'altres, exposen el domini del patriarcat en aquests contes i que els germans Grimm i Perrault eren escriptors masculins d'Europa que van incloure a les seves versions la moral del sexe masculí, ja que era l'única coneguda per ells.

Segons Colomer (1999) a partir dels anys noranta hi havia hagut molt templeig i indagació en la literatura, així a partir d'aquesta dècada els escriptors van crear noves històries utilitzant tot el coneixement d'etapes i èpoques anteriors.

Com afirmen Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) així i tot, els contes tradicionals han seguit formant part de la nostra cultura, ja que tracten temes universals que influeixen en totes les persones. Fins al moment en el qual aquests autors van escriure les seves obres, els contes tradicionals eren fonamentals i avui en dia encara ho segueixen sent.

3.2. Classificació dels contes tradicionals

Segons Colomer (1999) la classificació dels contes tradicionals ha estat molt qüestionat, ja que estan relacionats a altres tipus de literatura com els mites o les llegendes, amb la diferència que els contes tenen un propòsit socialitzador.

L'autora catalana exposa que a grans trets es poden dividir en tres grups, els quals són contes meravellosos, faules i llegendes:

Cuando se habla de cuentos populares en relación a la literatura infantil, normalmente se está aludiendo a tres tipos de cuentos: los cuentos maravillosos, los de animales y los que Rodríguez Almodóvar (1989) denomina "cuentos de costumbres" para referirse a relatos protagonizados por humanos en los que pueden apreciarse temas y peripecias propios de las sociedades agrarias, lo cual les remite a un tiempo más moderno que el propio de los cuentos maravillosos (1999:64-65).

Segons Colomer (1999) els contes tradicionals tenen un tipus de narració poc complex i fórmules d'inici i d'acabament. Segons l'autora catalana els estudis de Vladimir Propp, sobre l'estructura dels contes tradicionals han estat els més ben acceptats. Propp (1977) va fer una anàlisi de les històries i hi va trobar 31 elements comuns. L'autora afirma que més tard Rodríguez Almodóvar va fer un estudi i les va reduir a 9, a més esmenta que no necessàriament hi ha d'haver totes les funcions en tots els contes.

3.3. Importància de les rondalles de la literatura a l'etapa d'educació infantil

Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) exposen que les tradicions d'una societat són molt importants i que quan els nens són petits allò que permet traspasar la cultura entre generacions són la literatura infantil i els contes tradicionals. També defensen que les bones històries entretenen els infants i els permeten estimular la seva curiositat, la seva imaginació, desenvolupar la capacitat de raonar, expressar emocions diferents i oferir-li mitjans per resoldre els conflictes que els neguitegen.

Els contes tradicionals tenen una estructura força senzilla i els mateixos personatges durant tota la història, permetent que acabin sent familiars per l'infant. També hi ha un llenguatge senzill que li permet anar-se introduint en la llengua de les persones que l'envolten. Al llarg del conte es repeteixen les mateixes paraules força vegades, hi ha diferents tonalitats, parts en les quals hi

ha el narrador i parts en les quals parlen els personatges, etc. Tots aquests aspectes li oferiran les eines per expressar-se en la seva llengua. Fet que es relaciona amb l'evolució del nen i nena i li permet entendre el món que l'envolta, a ell mateix i créixer com a persona.

Bettelheim (1980), Udo de Haes (1984) i Propp (1998) afirmen que a mesura que han anat passant els anys i els contes s'han anat explicant diverses vegades de manera oral, aquests s'han anat polint i han arribat a comunicar missatges implícits i explícits, fet que ha provocat que aquestes històries siguin apropiades tant per infants com per adults perquè tots hi trobaran significats diferents. Aquestes històries fan referència a aspectes que afecten a tota la humanitat i que amoïnen l'infant i l'acompanyen en el seu creixement.

Bettelheim (1980) exposa que als contes de fades els personatges estan ben perfilats i que els únics detalls que es mostren són aquells que adquireixen importància en el desenvolupament de la història. Tots els personatges que hi apareixen són familiars per als infants.

A les històries infantils el mal i el bé hi són presents, ja que el mateix passa a la realitat. Això presenta un obstacle ètic per a l'infant que li serà complicat de solucionar. El fet que l'antagonista rebi un càstig al final de la història o que guanyi la virtut no provoca la moralitat, sinó que és el fet que quan l'infant s'identifica amb el protagonista i/o l'heroi, les lluites que aquest té se les sent seves, fet que ajuda a l'infant a crear la seva ètica moral. Al llarg de la història en tot moment l'heroi ha de sobrepassar greus obstacles i al final és premiat, d'aquesta manera l'infant se sent identificat amb l'heroi, ja que l'infant viu la vida com un seguit de successos beneficiosos que s'alteren perquè apareix una circumstància alarmant. Als contes meravellosos l'heroi no derrota els seus rivals, sinó a ell mateix i al seu propi mal projectat en la figura del seu adversari. Aquesta victòria sobre el mal és la que satisfà als infants, ja que el dolent rep el càstig que es mereix per haver transgredit les normes.

Quan es narra un conte a l'infant se li estan mostrant diferents personatges amb atributs i personalitat diferents, fet que provoca que aquest pugui identificar-se amb ells i entendre les diferències que hi ha entre ell i les altres persones que l'envolten. Això el portarà a la llarga a entendre les diferències entre persones, a escollir com vol ser i a desenvolupar la seva identitat. Aquest procés de desenvolupament de l'infant comença amb la inquietud per créixer i finalitzarà quan l'infant ja ha arribat a l'època de joventut i per tant disposa d'una maduresa.

Segons Bettelheim (1980), Udo de Haes (1984) i Pelegrín (1991) el significat d'un conte serà diferent per cada persona i també per la mateixa persona si el llegeix en diferents etapes de la seva vida i del moment evolutiu en què es trobi. En funció de l'edat dels infants i el moment maduratiu en el qual es trobin destacaran uns contes per sobre d'uns altres. Quan l'infant escolta un conte aquest rep un seguit de representacions a escala mental que l'infant reté. Aquestes representacions queden enregistrades en la memòria i eduquen a la persona.

A més Colomer (1999) afirma que els llibres fan que l'infant pugui comprendre que les diferents accions que succeeixen i el llenguatge que s'hi fan servir l'ajuden a entendre el món real perquè aquest és més complicat que als contes, ja que els fets no transcorren de manera lineal, sinó simultanis.

3.4. Característiques dels contes per a infants de 3 a 5 anys

Tal com afirma Bryant, “un conte és una obra d'art, la seva utilitat principal, per l'infant, resideix en la crida al sentiment etern de la bellesa que empeny l'ànima humana, constantment a avançar així cap al seu desenvolupament harmònic” (2003:21).

Segons Colomer (1999) les històries per als lectors més petits són bastant senzilles, però van complicant-se progressivament a partir de diferents moments de la narració. Els llibres per als infants creen un itinerari que va augmentant en dificultat de narració, depenent de l'edat dels que en primer lloc l'escolten i que més endavant l'acabaran llegint.

Bryant explica que els contes més apropiats per als infants d'entre 3 i 6 anys són els que mostren una acció ràpida, hi succeeixen fets a cada moment, encadenant-se un rere l'altre i pràcticament no hi ha descripcions, siguin de paisatges o de sentiments. No hi ha una resolució de permanència i cap entrebanc a la història porta a la ment a recordar esdeveniments passats.

Un altre tret característic de les històries d'aquesta etapa és que cada succés mostra una imatge sencera de l'escena, formada pels components més senzills i comuns, com poden ser llits, cases o plats. Un altre element típic és la reiteració i la velocitat de les accions.

Quan un nen o nena escolta de nou un fragment ja escoltat abans experimenta un sentiment agradable d'atracció. S'ha de definir per quin tipus d'històries mostren interès els infants, ja que dependrà de la seva edat i del moment evolutiu en el qual es trobin. Segons Bryant, “quan es trien contes pels més petits cal preguntar-se: és ple d'accions que se segueixen naturalment? Les imatges són simples sense caure en la vulgaritat? Hi ha repeticions? Aquesta qualitat no és indispensable però sovint caracteritza el conte d'èxit” (2003: 48).

Bryant assegura que “no es pot fer una llista exacta dels llibres que són adequats per una edat concreta perquè els gustos i la capacitat dels infants de la mateixa edat són molt variables” (2003:49).

Proposa la següent classificació:

- “De 3 a 5 anys: històries rimades, històries amb fragments versificats, narracions d'història natural amb la intervenció d'animals molt personificats, contes irònics i contes de fades els més senzills.

- De 5 a 7 anys: folklore (llegendes locals), contes de fades i contes burlescos, faules, llegendes i narracions tretes de la història natural” (2003:49-50).

L'autora nord-americana defensa que per als infants s'han de triar contes senzills i amb accions similars entre elles. Cada nen i nena té preferències per unes històries o unes altres, però això no implica que se n'hagi d'abandonar la lectura d'altres. Cal narrar els contes que tinguin relació amb el caràcter de l'oient.

Bettelheim (1980) i Udo de Haes (1984) exposen que els infants connecten amb les històries perquè saben que al final serà feliç. No obstant això, Ruiz (2005) exposa que estem molt acostumats al fet que els contes de fades sempre tinguin finals feliços, hi ha una tendència a únicament ensenyar aquest tipus de finals als infants, aquests han de conèixer finals de tots tipus per tal que puguin aprendre també a partir de les desgràcies que li passen al protagonista o la protagonista. En la mateixa línia Colomer assegura que com que la literatura infantil és relativament jove, els llibres que s'han publicat últimament són innovadors i incorporen finals oberts o negatius en la franja dels primers lectors precisament perquè “el propòsit sigui el d'incrementar la capacitat dels infants per a enfrontar-se a problemes interns” (2005:210).

Udo de Haes (1984) afirma que les històries per als nens i nenes de 3 a 6 anys han de ser breus i amb un argument senzill, sense complicacions a la trama de la història. Cap als 5-6 anys ja es podran explicar contes més llargs i complexos, ja que en aquesta edat comença a imposar-se el pensament i l'agilitat i l'astúcia.

Segons Colomer:

“Las estructuras narrativas que los niños son capaces de controlar han sido identificadas por Applebee (1978) en seis formas básicas cada vez más complejas y que se corresponden a los estadios de desarrollo establecidos por Vigotsky. El primer tipo de estructura se refiere simplemente a una asociación de ideas entre los elementos, donde una idea lleva a la otra sin más relación. A los cinco años la mayoría de los niños ya utilizan la estructura denominada cadena focalizada. En ella se establecen las peripecias de un personaje como en un rosario de cuentas. Finalmente, hacia los seis años los niños dominan propiamente la estructura de la narración con todas sus condiciones, por ejemplo, la de que el final debe estar en relación con el conflicto planteado en el inicio” (1999:24).

L'explicació oral dels contes clàssics ha afavorit maneres més senzilles de memorització de les històries. Els llibres dirigits als infants més petits tenen un argument més fàcil per tal d'afavorir la memorització i la comprensió per part dels nens i nenes. Els contes narrats són breus (no més d'unes 2.000 paraules) perquè els infants tenen menys concentració i memorització i tenen dificultats per tal de poder comprendre les relacions de causa-efecte. Si hi ha pocs personatges, els infants poden entendre millor aquests contes.

De la mateixa manera Centelles (2006) exposa que amb els infants de 3 a 5 anys les narracions han de ser simples amb escenes repetitives o amb enllaços i on hi hagi animals personificats, fet que permet que l'infant se senti representat a partir dels personatges. Pel que fa a la narració ha de tenir un llenguatge adequat al nivell de l'infant i sense aspectes que s'allunyin de la realitat propera d'aquest. Segons l'autor a aquestes primeres edats el final no pot ser obert, l'infant ha de saber exactament el que passa en cada moment i amb tots els personatges, ja que això el farà sentir protegit.

Com exposen Colomer i Duran (2001) alguns dels relats més adequats per al segon cicle d'educació infantil (3-6) són els contes d'animals, les faules i el conte meravellós. Aquestes autores afirmen que "no quiere esto decir que deba renunciarse a las formas complejas de la narrativa oral, pero sí que deben conocerse a fondo, para saber en qué momento, y para qué oyente serán apetecibles y asimilables" (2001:230).

3.5. La reflexió posterior al conte

Un altre aspecte molt important a més d'escollir els contes adequats segons les edats és la importància de dur a terme una bona reflexió posterior a l'escolta o lectura d'un conte. Aidan Chambers és un referent en la tertúlia literària.

Chambers (2007) en el seu llibre *Dime* planteja com dur a terme una bona conversa literària amb els infants, de tal manera que tot el que els infants mencionin en relació amb el llibre té valor i és important. El mestre o la mestra modera la conversa i també s'encarrega de potenciar la reflexió tot proposant preguntes noves quan sigui necessari.

L'autor planteja un seguit de preguntes orientatives per als mestres per ajudar els alumnes a realitzar la reflexió de manera adequada. Aquestes preguntes només són orientatives.

L'autor britànic presenta tres tipus de preguntes per tal d'aprofundir en les diferents obres que es plantegen a l'aula, aquestes són:

- Bàsiques: són aquelles que van relacionades amb si els infants han gaudit de la lectura i què els ha creat confusió de la història.
- Generals: són aquelles que permeten potenciar la comprensió de la història.
- Especials: són aquelles que permeten descobrir aspectes concrets de la història que encara no s'havien identificat.

(Per a una informació més àmplia, vegeu l'annex 1)

4. Anàlisi, discussió i resultats de les dades de l'estudi de cas

4.1. Context del cas

L'escola pública de Les Pinediques està situada a Taradell. Fundada als anys trenta, des del 1978 està dividida en dos edificis, el parvulari (al centre del poble al carrer Ramon Pou) i la primària (situada al bosc). Tot i datar dels anys trenta, no va ser declarada una escola fins al 1947. Des de l'any 1983 l'escola treballa per projectes, per tal de fer descobrir als infants de parvulari com, a través de la interacció amb l'espai i els materials que els envolten, aquests poden transformar-se i adquirir nous significats. A partir del curs 2007-2008 es va considerar que la metodologia utilitzada fins al moment havia quedat obsoleta a causa de l'increment constant d'alumnes que va tenir l'escola. Llavors es va començar a aplicar una altra estratègia metodològica interdisciplinària basada en el constructivisme que, tal com Coll et al. (2015) exposen és un corrent que defensa que el coneixement es forma a partir de les experiències pròpies i la interacció amb els altres. Aquesta estratègia metodològica permet treballar els tallers, el joc simbòlic (que va ser ubicat a fora de l'aula), els projectes, els racons i la descoberta de l'entorn mitjançant els ambients. No obstant això, al curs 2013-2014 va decidir-se canviar l'organització de l'escola i es va idear com un gran espai format per ambients a cada aula, una de les finalitats d'aquests ambients era fer més visibles i accessibles els materials a tots els infants. Aquesta metodologia anomenada ambient és la que s'utilitza encara el dia d'avui, tot i que l'escola prefereix anomenar-los tallers (perquè prové d'*atelier*, que significa artesanal) i estan pensats com espais on els infants poden experimentar i permeten respectar els diferents ritmes de tots els nens i nenes.

Com s'ha exposat anteriorment l'escola està situada al centre de Taradell i com que majoritàriament els infants que hi assisteixen són del poble, hi solen anar a peu. Hi ha una quantitat petita d'infants que són del voltant de Taradell i que van a l'escola amb cotxe.

El parvulari és de doble línia i en total hi ha 127 infants entre els quals a les dues classes de P3 hi ha 19 infants a cadascuna, a les dues classes de P4 hi ha 22 infants a cadascuna i a P5 hi ha una classe amb 23 infants i una amb 22. Hi ha un conte d'autor i una faula que són *El soldadet de plom* i *La rateta que escombrava l'escaleta* que s'han llegit presencialment amb els 38 infants de P3, mentre que la faula i el conte *El llop i les set cabretes* i *La bella dorment* s'han enregistrat amb vídeo i el coordinador de l'escola David Altimir els ha fet arribar a les 127 famílies del parvulari de l'escola. D'aquestes famílies, 34 han visualitzat la faula en vídeo i han respost l'enquesta d'*El llop i les set cabretes* i 32 han visualitzat el vídeo i han respost les preguntes de *La bella dorment*.

S'ha realitzat aquest estudi de cas perquè aquesta escola ha estat el centre de pràctiques i s'ha pogut observar la importància i la cura que atribueixen als contes, ja que l'escola atribueix molta importància als llibres i a la biblioteca i per aquest motiu disposa d'una biblioteca escolar, una a cada aula i al passadís de l'escola. Aquest fet demostra que consideren que observar o llegir els contes és important en qualsevol circumstància i lloc.

4.2. Anàlisi, discussió i resultats dels contes

4.2.1. Comparació dels contes amb el marc teòric:

Per tal realitzar aquest treball, s'han explicat i analitzat dos contes que han estat *El soldadet de plom* i *La bella dorment* i dues faules que són *La rateta que escombrava l'escaleta* i *El llop i les set cabretes* les versions dels quals es troben als llibres *Hi havia una vegada... Els contes de sempre* de Bernal, Codina i Fargas (2012) i *Vet aquí un gos vet aquí un gat... Els contes de sempre (2)* (2013) dels mateixos autors. Dins d'aquest ventall de narracions s'ha escollit un conte tradicional d'autor com és *El soldadet de plom*, amb un final obert, tot seguit s'han escollit diferents versions entre les quals hi ha un conte tradicional meravellós com és *La bella dorment* i dues faules com *La rateta que escombrava l'escaleta* i *el llop i les set cabretes*. S'ha fet aquesta elecció perquè hi ha tipologies diferents i finals tancats i oberts amb els quals es creu que es podrà aprofundir i realitzar una bona anàlisi.

Una vegada explicats els dos contes i les dues faules es fa una anàlisi primerament de l'estructura narrativa per saber si es podrien considerar adequats o no en aquest sentit:

La rateta que escombrava l'escaleta

Aquesta faula és una adaptació de les versions de Francesca Garberi i altres i de Miquel DescLOT.

Com exposa Bryant (2003) els contes més adequats per als infants de 3 a 5 anys són aquells en els quals hi ha accions encadenades l'una darrera l'altre i cada paràgraf de la història és un succés. En aquesta faula s'observa que no hi ha descripcions ni explicacions, sinó que es desencadena una acció darrere l'altre, de forma que cap acció porta la ment a retrocedir. Udo de Haes (1984), Colomer (1999) i Centelles (2006) exposen que pels nens més petits cal seleccionar contes curts, amb una trama senzilla o d'animals que tinguin característiques humanes i que no tinguin massa accions diferents. Com exposa Colomer "abans dels cinc anys, els infants poden fer una associació d'idees on una porta a l'altra però sense cap més relació" (1999:24). Aparentment, aquest podria ser el cas de la faula de *La rateta que escombrava l'escaleta*.

En el cas d'aquesta adaptació tots els personatges són animals personificats, fet que sembla que permet que l'infant s'identifiqui amb aquests personatges. També hi ha accions que es desencadenen una darrera l'altre, ja que primerament la rateta escombra la porta de casa seva, troba un dineret, se'n va a la botiga i es compra un llacet, se'l prova a diferents parts del cos i finalment se'l deixa posat al cap, després surt al balcó perquè tothom se la miri, a continuació van apareixent animals diferents i finalment la rateta escull al gat i aquest se la menja.

Per altra banda, a la història tampoc hi ha cap retrocés que porti a l'oient a recordar aspectes anteriors de la història. Bryant (2003) defensa que a la trama de la història és necessari que hi hagi elements que poden ser quotidians per l'infant com cases llits, plats, etc., ja que això els causarà un sentiment de benestar. En el cas d'aquesta faula la protagonista fa servir una escombra, es compra un llacet i viu en una casa amb balcó, essent tots tres elements quotidians.

Segons l'autora nord-americana un altre element d'aquests contes és la repetició dels esdeveniments, ja que aporta a l'infant una sensació de plaer quan torna a escoltar un fragment conegut. En aquesta faula la repetició es produeix cada vegada que a la rateta se li presenta un animal diferent a demanar-li si es vol casar amb ella, ja que s'utilitza la mateixa rima i les mateixes paraules versificades.

Segons Centelles (2006) el final no pot ser obert, l'infant ha de saber exactament el que passa en cada moment i amb tots els personatges, ja que això el farà sentir protegit. En el cas de *La rateta que escombrava l'escaleta* es tracta d'un final tancat, ja que el gat es menja la rateta i no dóna lloc a interpretacions posteriors.

Udo de Haes (1984) afirma que amb els nens més petits el final ha de ser feliç. No obstant això, Ruiz (2005) exposa que estem molt acostumats al fet que els contes de fades sempre tinguin finals feliços, ja que hi ha una tendència a únicament ensenyar aquest tipus de finals als infants però aquests han de conèixer finals feliços i no feliços per tal que puguin aprendre també a partir de les desgràcies que li passen al protagonista o a la protagonista. Segons el criteri d'Udo de Haes la faula de *La rateta que escombrava l'escaleta* no seria adequat, perquè és un final tràgic, mentre que segons el criteri de Ruiz aquesta faula sí que ho seria.

Com exposen Colomer i Duran (2001) alguns dels relats més adequats per al segon cicle d'educació infantil (3-6) són els contes d'animals, les faules i el conte meravellós. Aquesta adaptació és una faula, amb animals personificats i amb una moralitat final.

El soldadet de plom

Per tal d'explicar aquest conte, s'ha fet servir l'adaptació de la versió de Christian Andersen en la traducció de Josep Carner.

Pel que fa a *El soldadet de Plom* és una rondalla en la qual hi ha rapidesa en l'acció però és molt més llarga i descriptiva, no porta l'infant a haver de retrocedir en la història per comprendre-la però hi ha molta descripció de les situacions, els llocs i les persones. Per tant sembla que aquesta història no compleix els requisits dels contes adequats per infants de 3 a 5 anys mencionats per Bryant en la faula anterior.

Cal dir que s'hi poden trobar elements comuns, ja que hi apareix la casa on viu l'infant i la seva família, el soldadet, el vaixell de paper, el peix, les clavegueres, etc. A excepció del soldadet i la ballarina, que parlen, no hi ha d'altres elements fantàstics. Per tant aquest conte sembla que compliria el requisit dels elements comuns i quotidians mencionat anteriorment per Bryant (2003).

En aquesta narració sembla que no hi ha accions repetitives ni parts versificades i hi ha moltes accions diferents i descripcions. Per tant sembla que aquesta història no compliria els arguments referents a aquest tema exposats anteriorment per Udo de Haes (1984), Colomer (1999), Centelles (2006) i Bryant (2003).

Com exposa Colomer “els infants a partir dels cinc anys ja utilitzen una estructura que s’anomena cadena focalitzada. En aquestes històries hi ha un personatge i tota la història gira al voltant del què li passa a aquest personatge” (1999:24). Sembla que aquest podria ser el cas d’*El soldadet de plom*.

Segons Centelles (2006) pel que fa a la narració ha de tenir un llenguatge adequat al nivell de l’infant i sense aspectes que s’allunyin de la realitat propera d’aquest. A partir de les afirmacions de l’autor a aquestes primeres edats el final no pot ser obert, l’infant ha de saber exactament el que passa en cada moment i amb tots els personatges, ja que això el farà sentir protegit. Aparentment aquestes característiques es compleixen parcialment en aquest conte, ja que no hi ha elements abstractes però el final és obert, deixant a l’infant amb dubtes del que acaba passant amb el soldadet i la ballarina.

Per altra banda *El soldadet de plom* podria entrar dins la descripció esmentada anteriorment i feta per Colomer i Duran (2001) dels contes que poden ser més adequats a l’etapa d’educació infantil, ja que aquesta història es pot considerar un conte meravellós d’autor.

Bettelheim (1980) afirma que els nens petits senten una connexió amb la història perquè saben que el final serà feliç. Per altra banda una autora més contemporània com és Colomer assegura que com que la literatura infantil és relativament jove, els llibres que s’han publicat últimament són innovadors i incorporen finals oberts o negatius en la franja dels primers lectors precisament perquè “el propòsit sigui el d’incrementar la capacitat dels infants per a enfrontar-se a problemes interns” (2005:210).

Segons el criteri de Bettelheim (1980) el conte *El soldadet de plom* no seria adequat, mentre que segons el criteri de Colomer (2005) aquest conte sí que ho seria i s’adequaria al pensament més contemporani sobre els finals. Cal tenir present que Andersen era romàntic i els finals tràgics o no feliços eren del gust dels autors d’aquest moviment. Colomer és més contemporània.

El llop i les set cabretes

Pel que fa a la faula *El llop i les set cabretes* és l’adaptació de les versions de Joan Amades i dels germans Grimm.

En aquesta faula tots els personatges que hi apareixen són animals personificats, aspecte que com esmentava anteriorment Centelles (2006) afavoreix la identificació de l’infant amb els personatges.

Podem comprovar com en aquest relat hi ha rapidesa i repetició en les accions i el diàleg, ja que cada vegada que el llop va a casa de les cabretes per menjar-se-les el diàleg és el mateix. Per tant sembla que l’estructura narrativa és com la que s’ha exposat anteriorment d’Udo de Haes (1984), Colomer (1999), Bryant (2003) i Centelles (2006).

Per altra banda en aquesta faula hi apareix la porta i la casa de les set cabretes, el rellotge de paret, un llençol blanc, un bosc, unes pedres i un riu que són elements quotidians i propers a l'infant. Per tant sembla que aquest tret correspon a l'afirmació que s'ha fet anteriorment de Bryant (2003) que l'infant necessita que hi hagi elements coneguts per ell dins la història.

Si s'analitza la finalització de la faula, aquesta història seria adequada perquè hi ha un final que no és obert, ja que el llop cau al riu i mor ofegat. Això correspon a l'afirmació de Centelles (2006) feta anteriorment sobre la importància que els finals a les primeres edats no siguin oberts.

El final és feliç, per tant en tots els casos sembla que aquesta faula seria adequada per a infants de 3 a 5 anys. Tant pel que fa a l'afirmació mencionada anteriorment per Udo de Haes (1984) com per Ruiz (2005).

Sembla que aquesta faula seria adequada per la seva tipologia, ja que entraria dins la descripció de propostes de contes adequats per als infants de l'etapa d'educació infantil feta per Colomer i Duran (2001).

La bella dorment

Pel que fa a aquest conte s'ha utilitzat l'adaptació de la versió de Jacob i Wilhem Grimm en la traducció de Carles Riba i de Charles Perrault en la traducció d'Àlvar Valls.

En aquesta adaptació, quan la princesa es punxa el dit, hi ha un retrocés que obliga l'infant a recordar allò que havia passat abans per entendre per què es desmaia, a més d'haver-hi moltes descripcions de l'espai on succeeix l'acció. Per tant sembla que aquesta història no compleix les característiques de rapidesa en l'acció i història lineal sense massa descripcions esmentades anteriorment per Colomer (1999), Bryant (2003) i Centelles (2006).

Colomer (1999) exposa que els contes per als infants petits són força senzills perquè els infants tenen una concentració i memòria limitades i perquè encara els costa entendre les relacions causa-efecte. En aquesta adaptació sembla que es poden observar diverses relacions causa-efecte, ja que cada acció en desencadena una altra, com el fet que no convidin a la fada dolenta a la festa (l'efecte és que maleeix a la princesa), que la fada bona no llanci el seu do (així pot mitigar els efectes de la maledicció), que vagin de viatge a un castell (on l'efecte és la trobada amb la velleta i la punxada posterior), etc.

Segons Colomer "cap als sis anys els infants dominen pròpiament l'estructura de la narració amb totes les condicions com per exemple, la que el final ha d'estar relacionat amb el conflicte plantejat a l'inici" (1999:24). Sembla que aquesta història ja mostra l'estructura pròpia d'una narració i és força complexa.

Segons l'afirmació de Colomer i Duran (2001) de les tipologies més adequades per als infants de 3 a 6 a anys el relat de *La bella dorment* podria ser adequat perquè es tracta d'un conte meravellós o també anomenat conte de fades.

Tenint en compte l'afirmació que s'ha fet anteriorment dels finals tancats segons Centelles (2006), aquest conte seria adequat, ja que el final no és obert perquè el príncep i la princesa acaben junts, s'acaben casant i a la fada vella se l'endú una forta ventada i desapareix per sempre més. De la mateixa manera també seria adequat pel final feliç, tant per les afirmacions de Bettelheim (1980) com per la de Colomer (2005) de tota mena de finals.

Anàlisi conjunta

Com s'ha exposat anteriorment Segons Colomer (1999), Bryant (2003) i Centelles (2006) les narracions que es llegeixen als infants de 3 a 5 anys al principi són força simples, els contes més adequats per a infants d'aquesta edat són els que tenen rapidesa en l'acció, constantment hi passa alguna cosa, cada paràgraf de l'acció és un esdeveniment, hi ha encadenaments i/o històries d'animals personificats, no s'hi perd temps en explicacions o en descripcions de l'espai. No hi ha solució de continuïtat i cap complicació no porta la ment a retrocedir. Per tant, seguint l'afirmació d'aquests tres autors i autores es podria considerar que les faules *La rateta que escombrava l'escaleta* i *El llop i les set cabretes* serien aptes per a infants de 3 a 5 anys, mentre que *El soldadet de plom* i *La Bella Dorment* no ho serien.

Com exposen Colomer i Duran alguns dels relats més adequats per al segon cicle d'educació infantil (3-6) són els contes d'animals, les faules i el conte meravellós. Per altra banda Bryant defensa que dels 3 als 5 anys són apropiades "les històries rimades, històries amb fragments versificats, narracions d'història natural amb la intervenció d'animals molt personificats, contes irònics i contes de fades els més senzills" (2001:49).

Segons la classificació proposada per Bryant (2003) les faules serien més adequades a partir de 5 anys. Així doncs, d'acord amb les afirmacions de les autores es podria considerar que *La rateta que escombrava l'escaleta*, *El soldadet de plom*, *El llop i les set cabretes* i *La Bella Dorment* serien contes i faules adequats per a infants de 3 a 5 anys.

Udo de Haes (1984) afirma que amb els nens més petits el final ha de ser feliç, Bettelheim (1980) exposa que el conte de fades transmet confiança a l'infant i sap que hi haurà un final feliç. Tanmateix, Ruiz (2005) contradiu aquests autors i exposa que estem molt acostumats al fet que els contes de fades sempre tinguin finals feliços, ja que hi ha una tendència a únicament ensenyar aquest tipus de finals als infants però aquests han de conèixer finals feliços i no feliços per tal que puguin aprendre també a partir de les desgràcies que li passen al protagonista o a la protagonista. Colomer assegura que com que la literatura infantil és relativament jove, els llibres que s'han publicat últimament són innovadors i incorporen finals oberts o negatius en la franja dels primers lectors precisament perquè "el propòsit sigui el d'incrementar la capacitat dels infants per a enfrontar-se a problemes interns" (2005:210).

Així mateix segons el criteri de Udo de Haes i Bettelheim *El llop i les set cabretes* i *La Bella Dorment* podrien ser adequats per a infants de 3 a 5 anys al contenir un final feliç, mentre que

La rateta que escombrava l'escaleta i *El soldadet de plom* podrien no ser-ho al finalitzar la història de manera més tràgica. No obstant el llibre d'*El soldadet de plom* podria ser considerat també un final feliç, ja que malgrat la tragèdia final els protagonistes acaben junts, essent així un final tràgic i feliç alhora. Per altra banda, seguint el criteri de Ruiz i Colomer, autors més actuals, tots els contes i faules mencionats anteriorment serien adequats per a infants de 3 a 5 anys.

Centelles (2006) afirma que a les primeres edats el final no pot ser obert, l'infant ha de saber exactament el que passa en cada moment i amb tots els personatges, ja que això el farà sentir protegit.

En el cas de *La rateta que escombrava l'escaleta*, *El llop i les set cabretes* i *La Bella Dorment* tenen finals tancats, ja que no deixa lloc a la interpretació del final, mentre que en el cas d'*El soldadet de plom* el final deixa lloc a la interpretació personal, essent així aparentment un final obert.

Totes aquestes idees esmentades es poden resumir a la taula següent:

	Hi ha descripcions	Hi ha repeticions de fragments versificats	Hi ha animals personificats	Tipus d'història	Tipus de final
<i>La rateta que escombrava l'escaleta</i>	NO	SÍ	SÍ	Faula	Tancat i tràgic
<i>El soldadet de plom</i>	SÍ	NO	NO	Conte meravellós	Obert, tràgic i feliç
<i>El llop i les set cabretes</i>	NO	SÍ	SÍ	Faula	Tancat i feliç
<i>La Bella Dorment</i>	SÍ	NO	NO	Conte meravellós o de fades	Tancat i feliç

Taula 1: Resum de l'estructura de les històries. Font: Elaboració pròpia.

4.2.2. Anàlisi, discussió i resultats de les respostes dels nens i nenes

Quan es va plantejar aquest treball, la intenció inicial era llegir els contes presencialment als infants de parvulari, per poder analitzar les seves reaccions amb cada lectura. La faula *La rateta que escombrava l'escaleta* i el conte *El soldadet de plom* es van poder llegir en directe als infants de P3. Tanmateix, amb l'entrada en vigor de l'estat d'alarma el 14 de març de 2020 i el confinament a les llars arran de la pandèmia de la malaltia del coronavirus COVID-19, la faula i el conte *El llop i les set cabretes* i *La Bella Dorment* es van enregistrar en vídeo i mitjançant les mestres de l'escola Les Pinediques es van enviar als alumnes de 3 a 5 anys d'aquesta escola i aquests van respondre una enquesta de forma telemàtica amb diferents ítems valoratius (vegeu els vídeos enregistrats a l'annex 2).

Per tal de plantejar les diferents preguntes als infants, tant a la lectura presencial com a la telemàtica, s'han fet tenint en compte els tres grups de preguntes que planteja Aidan Chambers i que s'han exposat anteriorment al marc teòric.

Les preguntes que s'han realitzat en tots els contes i faules són: **Quin element o part destacaríeu del conte o la faula/què us ha sorprès del conte o la faula?, Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge? i Si poguéssiu canviaríeu el final? Per quin?** (Vegeu totes les respostes dels infants a l'annex 3).

La rateta que escombrava l'escaleta

Aquesta faula s'ha llegit presencialment a 40 infants de 3 anys i després se n'han fet unes preguntes. S'ha consultat quin element o part destacarien de la faula i la majoria han contestat que els ha agradat el gat, però no el fet que es mengi a la rateta. Quan se'ls ha demanat si s'han sentit identificats amb algun personatge, uns han contestat que amb la rateta, la protagonista, perquè porta un llaç, mentre que altres han esmentat al gat, un personatge principal, perquè té una veu fina, mentre que a dos infants els ha agradat el xai. Això pot ser perquè com exposen Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) hi ha els mateixos personatges durant tota la història que acaben sent familiars per l'infant i permeten que aquest s'hi pugui identificar.

Quan se'ls ha preguntat si canviarien el final, la gran majoria ha contestat afirmativament i farien que el gat no es mengés la rateta. Aquest aspecte pot succeir perquè segons Bettelheim (1980) i Udo de Haes (1984) els infants se senten connectats amb els contes meravellosos i els agraden els finals feliços.

En relació amb els aspectes observats, s'ha comprovat que tots els infants repeteixen les parts versificades i les veus dels diferents personatges, a més de mantenir l'atenció durant tota la faula. Com s'ha esmentat anteriorment Bryant (2003) i Centelles (2006) ressalten l'aspecte positiu de la presència d'aquests elements a aquestes primeres edats.

El soldadet de plom

Aquest conte s'ha llegit de forma presencial a 40 infants de 3 anys i a continuació se'ls ha fet unes preguntes. S'ha consultat quin element o part destacarien del conte i alguns han contestat que destaquen la part final de la ballarina i el cor de plom, altres la part on el soldat espanta la rata i alguns altres l'escena en què dos nens posen al soldadet dins d'un vaixell i un peix se'l menja. D'aquesta pregunta no se'n poden extreure conclusions, ja que tots els infants destaquen parts diferents del conte. Això pot ser a causa de, com exposa Colomer (1999) els contes explicats a infants d'entre 3 i 5 anys han de ser curts perquè aquests tenen una concentració i memòria limitades i encara els costa entendre les relacions causa-efecte, mentre que aquesta adaptació és llarga i conté moltes relacions de causa i efecte.

A continuació se'ls ha demanat si s'han sentit identificats o els ha agradat algun personatge concret i la majoria han contestat que els ha agradat el soldadet, el protagonista, i la ballarina, un personatge principal. Això pot ser perquè, tal com exposen Bettelheim (1980) quan es narra un conte a l'infant se li estan mostrant diferents personatges amb atributs i personalitats diferents fet que provoca que aquest pugui identificar-se amb ells i entendre les diferències que hi ha entre ell i les altres persones que l'envolten. Això el portarà a la llarga a entendre les diferències entre persones, a escollir com vol ser i a desenvolupar la seva identitat. Aquest procés de desenvolupament de l'infant comença amb la inquietud per créixer i finalitzarà quan l'infant ja ha arribat a l'època de joventut i per tant disposa d'una maduresa.

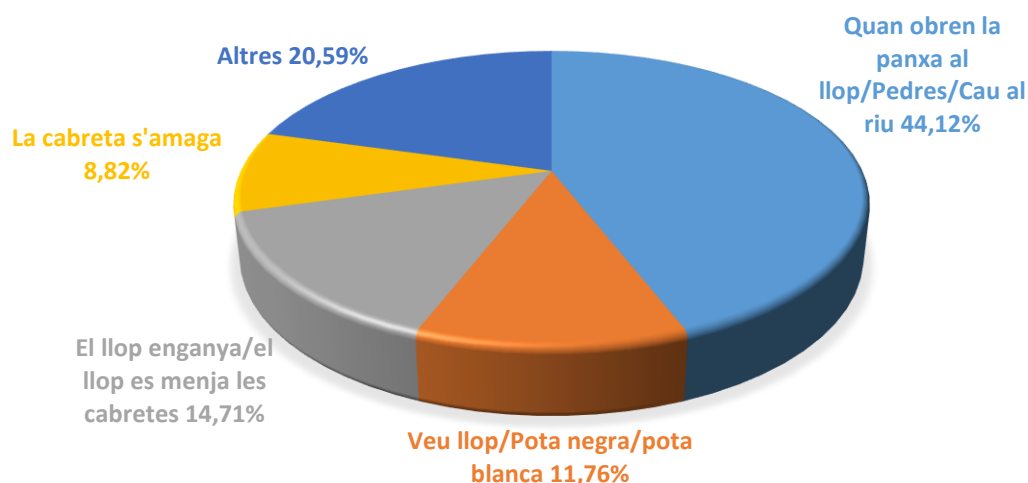
Seguidament se'ls ha preguntat si canviarien el final i alguns han contestat negativament perquè ja els està bé el que té el conte, però la majoria han contestat voler canviar-lo per un en el qual la ballarina i el soldadet no acabin cremats. Aquest aspecte es pot produir perquè segons Bettelheim (1980) i Udo de Haes (1984) els infants connecten amb les històries, ja que saben que el final serà feliç. Per altra banda Ruiz (2005) exposa que els infants han de conèixer finals de tots tipus i per tant aquest final estaria bé.

Durant la lectura s'ha observat que tots els infants han estat atents bona part del conte, però cap al final l'atenció ja era menor, ja que aquest conte no té parts versificades ni elements repetitius amb els quals poder captar l'atenció dels infants. Aquest fet de pèrdua d'atenció pot ser perquè com s'ha esmentat anteriorment segons Bryant (2003) i Centelles (2006) un element dels contes que agrada molt als infants és la repetició.

El llop i les set cabretes

La lectura d'aquesta faula s'ha gravat en vídeo (vegeu l'enllaç a l'annex 2), s'ha enviat de forma telemàtica a les famílies d'infants de 3, 4 i 5 anys de l'escola les Pinediques i s'ha fet arribar de forma online un qüestionari (vegeu l'annex 3) amb les mateixes preguntes fetes al conte i la faula llegits presencialment, per tal que els infants ajudats pels pares les responguessin. En aquesta faula s'han obtingut dades de 34 famílies.

QUIN ELEMENT O PART DESTACARÍEU DE LA FAULA / QUÈ US HA SORPRÈS DE LA FAULA?

Il·lustració 1: Resultats de la pregunta: Quin element o part destacaríeu de la faula/què us ha sorprès de la faula? de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

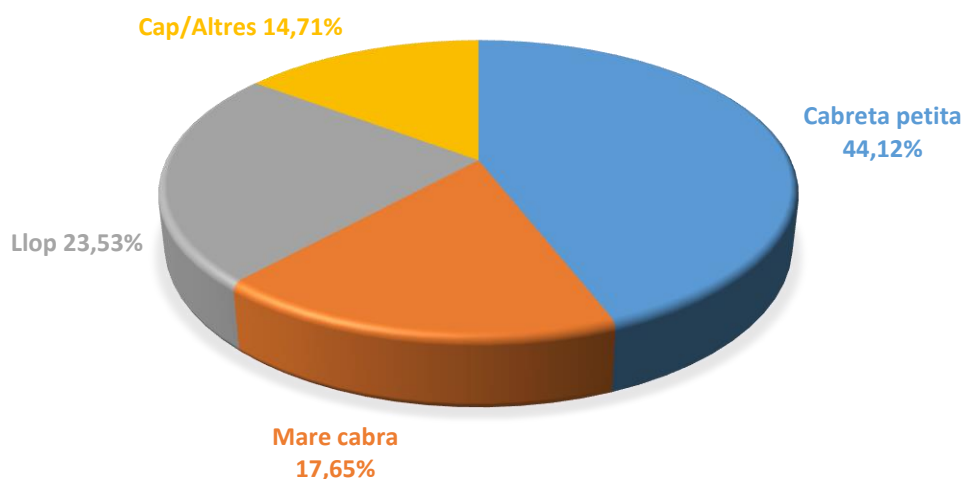
		Quin element o part destacaríeu de la faula/ què us ha sorprès de la faula?					
		Quan obren la panxa al llop/Pedres/Cau al riu	Veü llop/Pota negra/pota blanca	El llop enganya/el llop es menja les cabretes	La cabreta s'amaga	Altres	
EDAT							
3 anys	10	3	2	1	1	3	
4 anys	11	3	0	4	1	3	
5 anys	13	9	2	0	1	1	
	34	15	4	5	3	7	
		100,00%	44,12%	11,76%	14,71%	8,82%	20,59%

Taula 2: Resultats de la pregunta: Quin element o part destacaríeu de la faula/què us ha sorprès de la faula? de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

S'ha consultat quin element o part destacarien de la faula i 15 infants (44,12%) han contestat que la part on la mare cabra obre la panxa al llop, salva les filles, li posa pedres i el llop cau al riu. Altres elements destacats han estat els canvis en el llop com el canvi de veü o la pota embenada (11,76%, 4 infants), quan el llop enganya a les cabretes i se les menja (14,71%, 5 infants), quan la cabreta s'amaga al rellotge (8,82%, 3 infants), o altres elements (20,59%, 7 infants) com per exemple el cas d'un infant que esmenta que aquesta versió és diferent de la que coneix perquè el llop s'embenca la pota amb un llençol blanc en comptes de sucra-la en farina.

Es pot observar que pràcticament la meitat dels infants destaquen la part en què l'antagonista (el llop) és castigat. Això podria ser perquè com exposen Bettelheim (1980) i Udo de Haes (1984) als contes meravellosos l'heroi és premiat i l'antagonista castigat, fet que satisfà a l'infant perquè el dolent rep el càstig que es mereix per haver transgredit les normes.

US HEU SENTIT IDENTIFICATS O US HA AGRADAT ALGUN PERSONATGE?

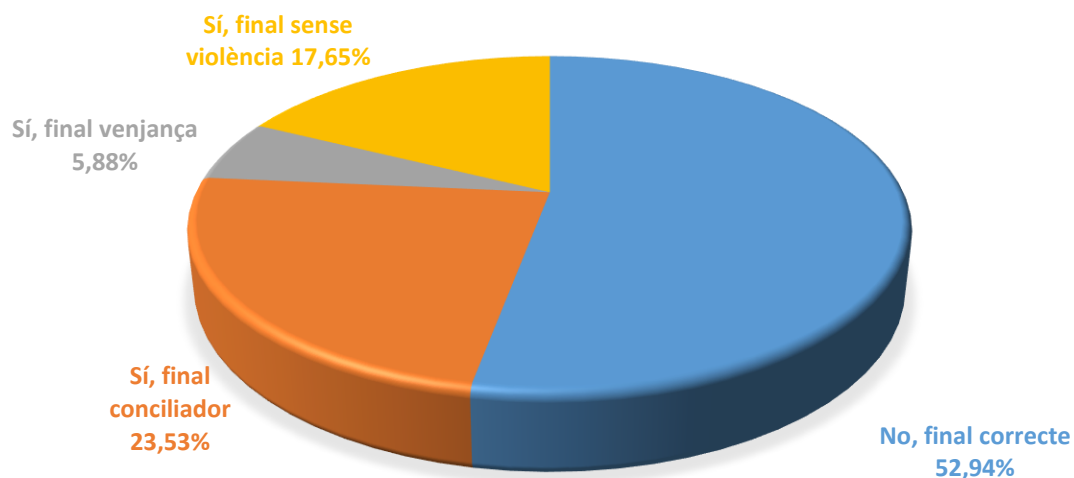
Il·lustració 2: Resultats de la pregunta: Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge? de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

		Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?			
EDAT		Cabreta petita	Mare cabra	Llop	Cap/Altres
3 anys	10	5	1	2	2
4 anys	11	1	4	3	3
5 anys	13	9	1	3	0
	34	15	6	8	5
	100,00%	44,12%	17,65%	23,53%	14,71%

Taula 3: Resultats de la pregunta: Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge? de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

A continuació es demana amb quin personatge s'han sentit identificats o quin els ha agradat més. 15 infants (44,12%) han mostrat predilecció per la cabreta petita i 6 infants (17,65%) per la mare cabra, és a dir, amb les dues heroïnes de la faula. Segons Bettelheim (1980), Udo de Haes (1984) i Propp (1998) en la història en tot moment l'heroi ha de superar greus obstacles i d'aquesta manera l'infant se sent identificat amb l'heroi, ja que l'infant viu la vida com un seguit de successos beneficiosos que s'alteren perquè apareix una circumstància alarmant. 5 infants (14,71%) s'han sentit identificats amb cap o altres personatges, com les set cabretes en conjunt, mentre que 8 infants (23,53%) prefereixen o s'identifiquen amb el llop, l'antagonista. Segons Bettelheim (1980) als contes meravellosos l'heroi no derrota els seus rivals, sinó a ell mateix i al seu propi mal projectat en la figura del seu adversari.

SI POGUÉSSIU, CANVIARÍEU EL FINAL? PER QUIN?

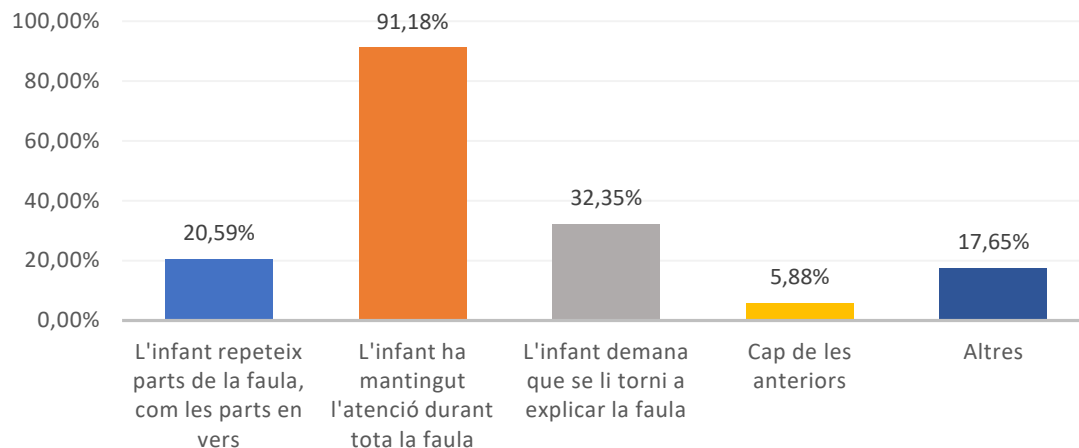
Il·lustració 3: Resultats de la pregunta: Si poguéssiu, canviaríeu el final? Per quin? de la faula *El llop i les set cabretes*. Font: Elaboració pròpia.

		Si poguéssiu canviaríeu el final? Per quin?				
EDAT		No, final correcte	Sí, final conciliador	Sí, final venjança	Sí, final sense violència	
3 anys	10	5	4	0	1	
4 anys	11	5	2	1	3	
5 anys	13	8	2	1	2	
	34	18	8	2	6	
		100,00%	52,94%	23,53%	5,88%	17,65%

Taula 4: Resultats de la pregunta: Si poguéssiu, canviaríeu el final? Per quin? de la faula *El llop i les set cabretes*. Font: Elaboració pròpia.

La següent pregunta que s'ha fet era si voldrien canviar el final i per quin ho farien, a la qual 18 infants (52,94%) han contestat que el final ja és correcte. Això pot ser perquè segons Bettelheim (1980) i Udo de Haes (1984) els infants se senten connectats amb els contes meravellosos i els agraden els finals feliços. La resta d'infants han expressat que volen un final més conciliador, on les cabretes i el llop es fan amics (23,53%, 8 infants), un final venjatiu en el qual les cabretes es mengen al llop (5,88%, 2 infants) i un final sense violència en el qual la mare salva les cabretes sense que l'antagonista sigui castigat (17,65%, 6 infants).

ASPECTES OBSERVATS DURANT I/O DESPRÉS DE LA LECTURA

Il·lustració 4: Resultats de la pregunta multiresposta: Aspectes observats durant i/o després de la lectura de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

Aspectes observats durant i/o després de la lectura						
EDAT		L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers	L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula	L'infant demana que se li torni a explicar la faula	Cap de les anteriors	Altres
3 anys	10	4	10	5	0	1
4 anys	11	2	10	4	0	2
5 anys	13	1	11	2	2	3
	34	7	31	11	2	6
		20,59%	91,18%	32,35%	5,88%	17,65%

Taula 5: Resultats de la pregunta multiresposta: Aspectes observats durant i/o després de la lectura de la faula El llop i les set cabretes. Font: Elaboració pròpia.

L'última qüestió plantejada és quin o quins aspectes s'havien observat durant i/o després de la lectura, amb la possibilitat de marcar-ne més d'un. En total s'han obtingut 57 respostes corresponents als 34 infants que han contestat. Es mostra que 7 nens i nenes (20,59% del total d'infants, 4 de 3 anys, 2 de 4 anys i 1 de 5 anys) han repetit parts de la faula, com les parts versificades. Aquest és un element molt important en els contes a aquesta edat com s'ha esmentat anteriorment que exposen Bryant (2003) i Centelles (2006).

Un altre dels aspectes a observar és si l'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula i s'han obtingut 31 respostes (91,18% del total d'infants, 10 de 3 anys, 10 de 4 anys i 11 de 5 anys). Aquest valor tan elevat pot ser perquè l'estructura de la història és com la que s'ha esmentat anteriorment i que exposen Udo de Haes (1984), Colomer (1999), Bryant (2003) i Centelles (2006).

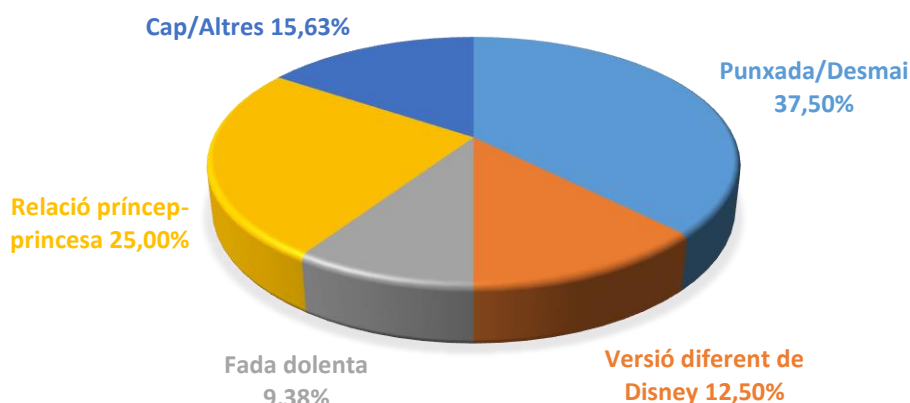

Un aspecte més a valorar és si l'infant ha demanat que se li torni a explicar la faula. Han respost afirmativament 11 infants (32,35% del total d'infants, 5 de 3 anys, 4 de 4 anys i 2 de 5 anys). Això pot ser perquè com s'ha exposat anteriorment Colomer (1999) afirma que la complexitat de les històries ha d'anar augmentant a mesura que els infants van creixent i potser per aquest motiu es podria explicar aquest decreixement en l'interès per tornar a escoltar la faula. Relacionat amb aquest aspecte, hi ha dos infants de 5 anys (5,88% del total d'infants) que mencionen haver trobat curta o avorrida la història. El fet de trobar-se prop de l'etapa mencionada per Colomer (1999) pot explicar el desinterès d'aquests dos infants.

La bella dorment

La lectura d'aquest conte s'ha gravat en vídeo (vegeu l'enllaç a l'annex 2), s'ha enviat de forma telemàtica a les famílies d'infants de 3, 4 i 5 anys de l'escola les Pinediques i s'ha fet arribar de forma online un qüestionari (vegeu l'annex 3) amb les mateixes preguntes fetes a la faula i el conte llegits presencialment, per tal que els infants ajudats pels pares les responguessin. En aquest conte s'ha obtingut dades de 32 famílies.

QUIN ELEMENT O PART DESTACARÍEU DEL CONTE/ QUÈ US HA SORPRÈS DEL CONTE?

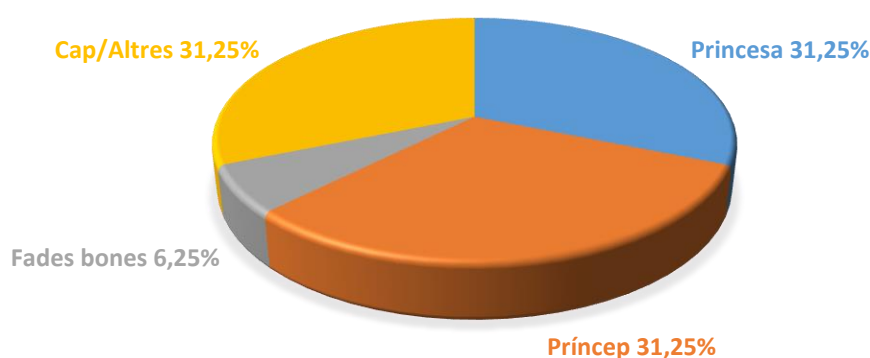
Il·lustració 5: Resultats de la pregunta: Quin element o part destacaríeu del conte/què us ha sorprès del conte? Del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

		Quin element o part destacaríeu del conte/ què us ha sorprès del conte?					
		Punxada / Desmai	Versió diferent de Disney	Fada dolenta	Relació príncep - princesa	Cap/Altres	
EDAT							
3 anys	11	7	0	1	3	0	
4 anys	10	2	3	0	3	2	
5 anys	11	3	1	2	2	3	
	32	12	4	3	8	5	
		100,00%	37,50%	12,50%	9,38%	25,00%	15,63%

Taula 6: Resultats de la pregunta: Quin element o part destacaríeu del conte/què us ha sorprès del conte? del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

S'ha consultat quin element o part destacarien del conte i 12 infants (37,50%) han contestat que la part de la punxada amb l'agulla per part de la princesa i el posterior desmai. Colomer (1999) exposa que entre els 3 i 5 anys els infants no tenen massa memòria en comparació a la que aniran adquirint al llarg dels anys i per aquest motiu l'autora defensa que els costa entendre les relacions de causa i efecte. Analitzant els resultats obtinguts, l'afirmació de l'autora no s'ha pogut comprovar. Altres respostes són el fet que la versió explicada sigui diferent de la de Disney (12,50%, 4 infants), la fada dolenta (9,38%, 3 infants), la relació entre el príncep i la princesa (25%, 8 infants) i cap o altres elements (15,63%, 5 infants).

US HEU SENTIT IDENTIFICATS O US HA AGRADAT ALGUN PERSONATGE?

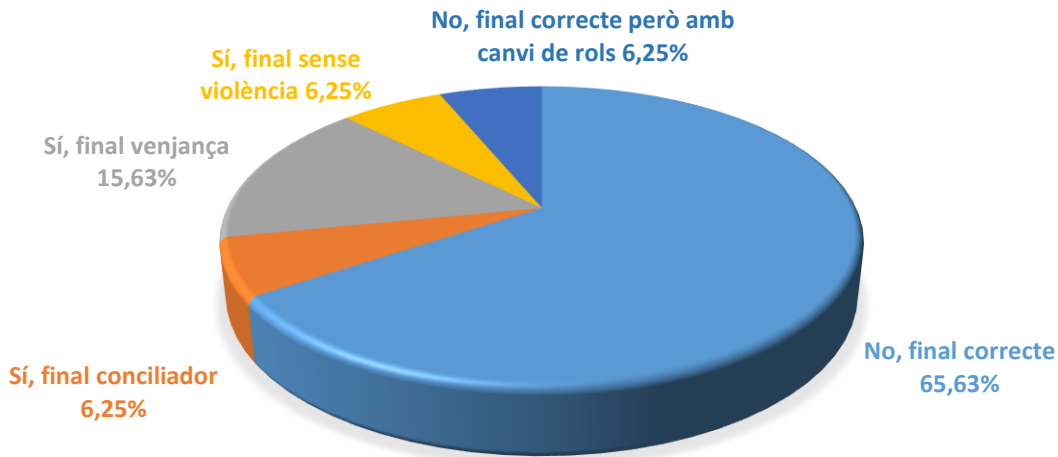
Il·lustració 6: Resultats de la pregunta: Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge? del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

		Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?			
EDAT		Princesa	Príncep	Fades bones	Cap/Altres
3 anys	11	3	4	0	4
4 anys	10	2	2	1	5
5 anys	11	5	4	1	1
	32	10	10	2	10
	100,00%	31,25%	31,25%	6,25%	31,25%

Taula 7: Resultats de la pregunta: Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge? del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

A continuació s'ha preguntat als infants si s'havien sentit identificats amb algun dels personatges o els n'havia agradat algun. 10 infants (31,25%) s'han sentit identificats o els ha agradat la princesa, la protagonista, 10 infants (31,25%) el príncep, l'heroi. Com ja s'ha esmentat anteriorment i com exposen Bettelheim (1980), Udo de Haes (1984) i Propp (1998) a les històries els infants se senten identificats amb l'heroi o el protagonista perquè les dificultats que aquests han de superar, l'infant se les sent com a pròpies. Altres respostes han estat les fades bones (6,25%, 2 infants) o cap o altres personatges (31,25%, 10 infants), entre els quals destaquen 8 infants que no s'han identificat amb cap personatge.

SI POGUÉSSIU, CANVIARÍEU EL FINAL? PER QUIN?

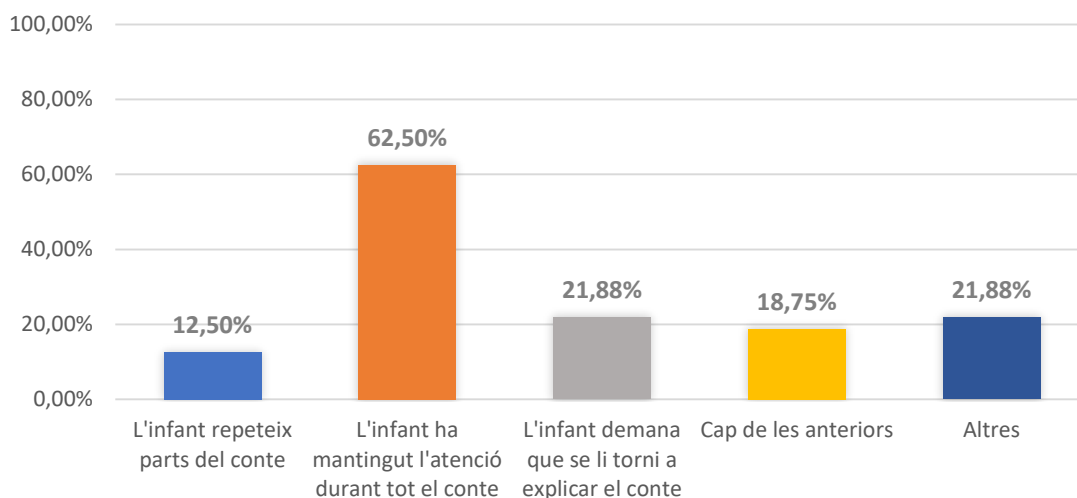
Il·lustració 7: Resultats de la pregunta: Si poguéssiu, canviariéu el final? Per quin? Del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

Si poguéssiu canviariéu el final? Per quin?						
EDAT		No, final correcte	Sí, final conciliador	Sí, final venjança	Sí, final sense violència	No, final correcte però amb canvi de rols
3 anys	11	10	0	0	0	1
4 anys	10	6	1	1	1	1
5 anys	11	5	1	4	1	0
	32	21	2	5	2	2
	100,00%	65,63%	6,25%	15,63%	6,25%	6,25%

Taula 8: Resultats de la pregunta: Si poguéssiu, canviariéu el final? Per quin? del conte La bella dorment. Font: Elaboració pròpia.

A continuació es pregunta als infants si els ha agradat el final o el canviarien per un altre. 21 infants (65,63%) diuen no voler canviar-lo perquè ja el consideren correcte. Per tant als infants ja els està bé el final feliç que destaquen Bettelheim (1980), Udo de Haes (1984), Ruiz (2005) i Colomer (2005) però aquests finals no han de ser exclusius. Altres respostes han estat canviar el final per un de conciliador en el qual totes les fades obren el bé (6,25%, 2 infants), un final venjatiu on el príncep elimina la fada dolenta (15,63%, 5 infants), un final sense violència on la fada dolenta desfà l'encanteri (6,25%, 2 infants) o el final correcte però amb un intercanvi de rols, on la princesa salvi al príncep (6,25%, 2 infants).

ASPECTES OBSERVATS DURANT I/O DESPRÉS DE LA LECTURA

Il·lustració 8: Resultats de la pregunta multiresposta: Aspectes observats durant i/o després de la lectura del conte *La bella dorment*. Font: Elaboració pròpia.

		Aspectes observats durant i/o després de la lectura					
EDAT		L'infant repeteix parts del conte	L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte	L'infant demana que se li torni a explicar el conte	Cap de les anteriors	Altres	
3 anys	11	1	4	3	3	5	
4 anys	10	0	8	1	2	1	
5 anys	11	3	8	3	1	1	
	32	4	20	7	6	7	44
		12,50%	62,50%	21,88%	18,75%	21,88%	

Taula 9: Resultats de la pregunta multiresposta: Aspectes observats durant i/o després de la lectura del conte *La bella dorment*. Font: Elaboració pròpia.

L'última qüestió plantejada és quin o quins aspectes s'havien observat durant i/o després de la lectura, amb la possibilitat de marcar-ne més d'un. En total s'han obtingut 44 respostes corresponents als 32 infants que han contestat. Es mostra que 4 nens i nenes (12,50% del total d'infants, 1 de 3 anys, 0 de 4 anys i 3 de 5 anys) han repetit parts del conte. Com s'ha exposat anteriorment són elements importants que defensen Bryant (2003) i Centelles (2006)

Un altre dels aspectes a observar és si l'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte i s'han obtingut 20 respostes (62,50% del total d'infants, 4 de 3 anys, 8 de 4 anys i 8 de 5 anys). Aquest valor més baix en els infants de 3 anys i més elevat en els infants de 5 pot ser perquè l'estructura sembla més complexa i no és similar a la que exposen Udo de Haes (1984) i Bryant (2003). Aquesta història sembla tenir l'estructura pròpia d'una narració i com exposa Colomer (1999) aquesta es domina cap als 6 anys, de manera que aquest fet podria ser que es relacionés amb el desinterès dels infants més petits i el major interès dels infants més grans.

Un altre dels aspectes a valorar és si l'infant ha demanat que se li torni a explicar el conte. Han respost afirmativament 7 infants (21,88% del total d'infants, 3 de 3 anys, 1 de 4 anys i 3 de 5 anys). Un aspecte també consultat és si l'infant no ha mostrat cap dels aspectes mencionats anteriorment (repetició de parts, atenció durant tot el conte i repetició del conte) i s'han obtingut 6 respostes (18,75% del total d'infants, 3 de 3 anys, 2 de 4 anys i 1 de 5 anys). Aquesta evolució decreixent de respostes en funció de l'edat sembla mostrar una correlació inversa amb el que s'ha analitzat respecte de l'atenció mostrada durant tot el conte.

Finalment, 7 infants (21,88% del total d'infants, 5 de 3 anys, 1 de 4 anys i 1 de 5 anys) han observat altres aspectes dels mencionats anteriorment. Entre les respostes obtingudes en aquest apartat hi ha la pèrdua d'atenció d'un infant de 4 anys i d'un de 3 anys, o la menor atenció amb relació a aquest conte per part d'un infant de 3 anys. Aquest fet sembla concordar amb el que s'ha esmentat de Colomer (1999) anteriorment amb relació al domini de la narració més complexa. Sembla que en el cas de *La Bella dorment* hi ha força descripcions a la història.

4.3. Entrevistes

Tot seguit s'exposa una anàlisi de les entrevistes que s'han realitzat al coordinador del centre David Altimir i a 4 mestres de l'escola d'educació infantil de les Pinediques de Taradell com són Caterina Vilar (P3-A), Ariadna Torras (P4-A), Maria Rovira (P5-B), Ainhoa Zelaiaundi (P5-A) (vegeu les entrevistes completes a l'annex 4).

La primera pregunta que s'ha realitzat és **si creuen que la literatura infantil és tan important com qualsevol altre tipus de literatura i per quin motiu ho creuen**. Tots han destacat que la literatura infantil és molt important destacant-ne aspectes diferents.

- Ainhoa (P5-A) ha afirmat que la literatura permet als infants conèixer part de la cultura o històries del seu país, així com per tractar temes difícils de treballar amb els infants.
- Caterina (P3-A) també hi ha afegit que és fonamental per engrescar els infants en el gust per la lectura.
- Ariadna (P4-A) ha destacat la seva importància perquè permet el treball del llenguatge oral, l'escolta, l'atenció, la comprensió, el plaer de la lectura, etc.
- Maria (P5-B) recalca que és just de petits quan els infants comencen a adquirir l'hàbit lector, a més de permetre'ls reconèixer les seves emocions i treballar diferents valors.
- David, el coordinador, destaca que la literatura infantil no únicament és important pels infants perquè els presenta mons nous, els permet potenciar la imaginació, conèixer el món escrit, sinó que també ho és per als adults perquè els apropa al món de la infància.

Si comparem les respostes amb el que diuen els autors, Colomer defensa que:

La literatura de tradición oral comprende un amplio conjuro de producciones –poéticas, didácticas o narrativas- que han estado transmitiéndose oralmente a través de los siglos. (...) Algunas de las características de esta literatura són su destinación a un público popular, no específicamente infantil (...) (1999:63).

Per tant s'observa que les respostes dels mestres i del coordinador van en línia a les afirmacions de l'autora i que per tant aparentment tenen una bona formació en aquest àmbit.

Una altra de les preguntes que se'ls ha fet és **què entenen per conte tradicional**. Generalment totes les mestres i el coordinador han contestat que es tracta d'històries orals que han passat de generació en generació.

- Maria (P5-B) n'ha destacat el valor moral.
- El coordinador de l'escola David destaca que contes tradicionals ho entén com els contes que ja anomenem clàssics arrelats a diferents cultures i tradicions del món i entre els quals també hi ha les adaptacions, com les que van fer Andersen o els germans Grimm.

Com destaquen els mestres de l'escola, i com s'ha esmentat anteriorment en el marc teòric, Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) defensen que les tradicions d'un poble són molt importants i que els contes tradicionals són un element molt eficaç per poder transferir la cultura pròpia d'un poble als infants. Valriu (1994) i Colomer (1999) defensen que algunes històries van anar-se fent més populars entre els infants i s'han acabat convertint en el que avui en dia anomenem "clàssics" o "tradicionals" de la literatura infantil.

Com afirmen Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) així i tot, els contes tradicionals han seguit formant part de la nostra cultura, ja que tracten temes universals que influeixen en totes les persones i actualment, els contes tradicionals encara se segueixen explicant. Per tant es considera que els mestres i el coordinador de l'escola tenen força clar què es pot considerar un conte tradicional i la importància d'aquests.

A continuació se'ls ha demanat **si consideren que els contes tradicionals són un gènere literari interessant per llegir als infants i què en pensen ells que aquests hagin estat molt criticats pels estereotips**.

- Tres mestres i el coordinador han respost que el troben un gènere interessant per transmetre la cultura i la història literària d'un territori, a més de tenir una estructura senzilla i repetitiva que els dóna seguretat. Per altra banda una mestra destaca que de vegades, tot i que ja se saben un conte de memòria, els infants el continuen demanant i si s'intenta introduir una variació, els infants se n'adonen i mencionen que no és així el relat. Una mestra argumenta que actualment no el considera un gènere literari interessant per explicar als infants perquè les imatges són força arcaiques i perquè l'argument reproduceix uns rols molt marcats amb desigualtat de gènere.

A la segona part de la pregunta:

- Ainhoa (P5-A) ha contestat que no creu amb els diferents estereotips que podem trobar als contes tradicionals, però opina que s'han d'explicar per després fer una reflexió amb els infants. També destaca com a positiu les col·leccions de llibres que han modificat aquests estereotips.

- Ariadna (P4-A) destaca que prefereix els contes amb estereotips i igualtat de gènere amb un missatge i fons de valors, emocions i sentiments.
- Caterina (P3-A) opina que és cert que han estat molt criticats, però que explicar-los ofereix l'oportunitat per fer reflexionar als infants en aquests aspectes i fer-los fer variacions del conte per evitar aquests estereotips.
- Maria (P5-B) opina que hi ha molts estereotips perquè aquests contes van sorgir fa molts anys i la societat era diferent de l'actual.
- David, el coordinador, opina que és cert que hi ha aquesta crítica i sobretot pel biaix sexista, però que creu que es pot compensar llegint altres contes èticament més correctes. Destaca que particularment no li agrada l'estratègia de transformar els contes tradicionals amb finals o personatges èticament correctes, ja que opina que se n'ha de parlar amb els infants un cop s'ha llegit un d'aquests contes i afirma que aquests també poden ser crítics.

Com s'ha mencionat anteriorment al marc teòric, Valriu (1994) exposa que durant els anys vuitanta van sorgir recerques que criticaven els arquetips que admeten els contes tradicionals. Així i tot, com afirmen Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) aquestes històries han arribat fins als nostres dies.

Les següents preguntes que se'ls han realitzat és **si creuen que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients i quines característiques creuen que han de tenir els contes per infants de 3 a 5 anys.**

En relació amb la primera part de la pregunta:

- Ainhoa (P5-A) apunta que creu que no hi ha uns contes concrets per una edat determinada i assenyala que els contes orals ja s'expliquen des de ben petits.
- Caterina (P3-A) afirma que hi ha contes més adequats per una edat o una altra, però que també depèn de les motivacions i interessos dels infants. Comenta que a ella no li agrada etiquetar una proposta segons l'edat, sinó que segons el grup i el context es requereix un tipus de conte concret.
- Ariadna (P4-A) també exposa que creu que es poden classificar els contes segons l'edat dels oients.
- Maria (P5-B) defensa que en general sí que hi ha contes més adequats a una edat o a una altra tenint en compte l'estat maduratiu dels infants, les vivències que poden tenir i les relacions que poden establir amb el que s'explica al conte.
- David, el coordinador d'infantil, afirma que hi ha contes que enganxen més a unes edats que a unes altres i que cal saber escollir el moment per presentar certs contes als infants.

A la segona part de la pregunta:

- Ainhoa (P5-A) creu que els contes han de ser atractius, interessants pels infants, que els permetin connectar la història amb la seva realitat i que es puguin sentir identificats amb els personatges.

- Caterina (P3-A) apunta que els contes per als infants de 3 a 5 anys han de tenir un llenguatge senzill, amb elements repetitius, una història motivadora, imatges boniques i en el cas que hi hagi narrador, que l'expliqui de manera engrescadora.
- Ariadna (P4-A) exposa que la història ha de ser simple i entenedora, amb un vocabulari ric però entenedor, no massa llarga i amb un tema interessant i adequat per l'edat.
- Maria (P5-B) exposa que a aquesta edat són apropiats contes que es van repetint algunes accions canviant els personatges, com *La rateta que escombrava l'escaleta* o *Els tres porquets*.
- David, el coordinador, afirma que qui ha estudiat millor quins àlbums il·lustrats són més pertinents per a cada edat és Rosa Sensat, mentre que pel que fa a contes tradicionals considera que tots són interessants i pertinents, però cal saber en quin moment explicar-los.

En general les mestres i el coordinador de l'escola han remarcat alguns dels aspectes que també destaquen Bryant (2003) i Centelles (2006) com el llenguatge senzill, que siguin curts, els elements repetitius, etc. Per tant sembla que els mestres tenen força nocions sobre quines característiques han de tenir els llibres que expliquem a l'etapa de 3 a 5 anys.

La següent pregunta feta és **quins criteris concrets té l'escola per escollir els llibres i com s'han establert aquests criteris.**

- Ainhoa (P5-A) ha respost que la comissió de biblioteca s'encarrega d'escollir contes assessorats per mares bibliotecàries de l'escola i a més una practicant va dur a terme un treball molt important triant contes pels diferents espais de l'escola.
- Caterina (P3-A) ha mencionat que a Educació Infantil escullen els contes en funció del que estan treballant i del projecte que duen a terme, mentre que l'Ariadna (P4-A) explica que els classifiquen per temàtiques i per edats segons l'argument, la lletra, el vocabulari i la llargada del conte.
- Maria (P5-B) exposa que a l'escola ja fa anys que van demanar a persones expertes en literatura que els aconsellessin sobre quins llibres era millor tenir a la biblioteca escolar i destaca que també es refien del criteri dels llibreters i del dels mestres, fixant-se en el missatge que transmet cada llibre i la qualitat de les il·lustracions entre d'altres.
- El coordinador de l'escola David explica que fins al moment han utilitzat un llistat de suggeriments que els han proporcionat professores de la Universitat de Vic, també destaca la tria del garbell de Rosa Sensat com a recurs que utilitzen per escollir àlbums il·lustrats. Ressalta que a l'escola tenen mares bibliotecàries que els suggereixen títols per poder incorporar a la biblioteca d'escola, però també destaca que no tenen uns criteris clarament definits. Menciona que actualment a l'escola hi ha dues mestres d'infantil que una hora a la setmana es cuiden de l'actualització de la biblioteca que implica manteniment de llibres, registre a l'ePèrgam, etc. Destaca que el temps que hi destinen no és suficient però que intenten que amb aquest temps la biblioteca estigui en condicions.

La següent pregunta plantejada és **com fan la selecció de contes, tenint en compte els criteris mencionats anteriorment.**

- Ainhoa (P5-A) destaca que tenen en compte criteris com que siguin llibres il·lustrats actuals, autors coneguts, que parlin de diferents temes com la mort, la diversitat cultural o de famílies, la pau, etc. i afirma que són temes que després poden treballar a l'aula.
- Ariadna (P4-A) assenyala que tenen en compte els autors, il·lustracions, argument, vocabulari, valors, temàtiques, edats recomanades, etc.
- Caterina (P3-A) destaca que s'assessoren per persones qualificades o bé els escullen en funció dels aspectes que estan treballant a l'aula.
- Maria (P5-B) destaca que tenen alguns contes tradicionals perquè creuen que formen part de la literatura i és bo tenir-los, però que han de comprar més contes o relats actuals.
- David, el coordinador d'educació infantil, destaca que el final dels contes sigui més o menys feliç no és un criteri que ells utilitzin a l'escola.

Com Ruiz (2005) exposa hem d'oferir als infants finals de tots tipus perquè així també és la vida. Per altra banda quan els mestres esmenten els criteris utilitzats per escollir els contes, afirmen buscar obres amb aspectes propers als infants com poden ser els animals, les edats, les temàtiques, el vocabulari, etc. Aquests són alguns aspectes que els autors mencionen que s'han de tenir en compte a aquestes edats, ja que com s'ha exposat anteriorment al marc teòric, són alguns dels trets que destaquen Udo de Haes (1984) i Centelles (2006).

A continuació se'ls ha demanat **si cada mestra escull els contes en funció del seu criteri o s'escullen conjuntament amb els mestres d'un mateix curs i quins principis o aspectes tenen en compte quan escullen un conte per explicar als infants.**

Pel que fa a la primera pregunta:

- Ainhoa (P5-A) ha respost que cada mestra els tria conjuntament amb la paral·lela i busquen llibres que creuen que els serviran per a la temàtica que volen treballar. També destaca que li agrada portar contes de casa per abordar aspectes que creu necessaris treballar a l'aula.
- Ariadna (P4-A) destaca que depenent de què es treballa amb un grup d'alumnes escull un conte o un altre. A vegades també decideixen conjuntament els llibres quan celebren alguna diada, com el dia del dret de l'infant, el dia de la pau, etc. per explicar-ho a tots els infants.
- Caterina (P3-A) exposa que hi ha moments en què la mestra escull un conte de forma autònoma i d'altres que ho fa de forma col·lectiva, depenent de si l'expliquen al grup classe o a diversos grups de l'escola.
- Maria (P5-B) exposa que generalment els contes s'escullen en funció del criteri de la mestra i de què vol treballar en cada moment.
- David, coordinador d'educació infantil, exposa que qualsevol mestra pot fer suggeriments o fins i tot compres de llibres si el projecte o el treball que s'està desenvolupant en aquell moment així ho demana.

Pel que fa a la segona part de la pregunta:

- Ainhoa (P5-A) ha respost que busca llibres per abordar diferents aspectes que vol treballar a l'aula.
- Ariadna (P4-A) exposa que els aspectes que tenen en compte a l'hora d'escollir un conte van relacionats amb la temàtica que volen treballar, com per exemple si volen treballar l'empatia, el respecte, etc. o si busquen informació de la mascota de la classe (el conill porquí), o dels cucs de seda... També comenta que de vegades n'agafen algun de la biblioteca d'aula que és triat en funció de l'edat dels infants.
- Caterina (P3-A) intenta escollir contes que siguin motivadors o facin referència als temes que treballen, però no exclusivament. A vegades són històries escollides per treballar algun valor, a vegades en porten els infants i en altres ocasions són llibres engrescadors que només volen fomentar el gust per la lectura.
- Maria (P5-B) exposa que intenta que els contes que escull permetin als infants identificar emocions, que s'hi sentin identificats i puguin expressar-se, a més d'intentar escollir contes que continguin situacions que cal normalitzar.

Per tant, a més de les temàtiques que puguin agradar als infants, sembla que els mestres de l'escola tenen molt en compte les característiques dels contes, de tal manera que siguin adequats per cada nivell d'educació infantil, ja que han mencionat els contes d'animals, que tenen en compte l'edat dels infants, aspectes que s'han esmentat anteriorment al marc teòric que menciona Bryant (2003). Els mestres també tenen en compte el tipus de relat que ofereixen depenen de l'edat, ja que com s'ha exposat anteriorment Colomer (1999) esmenta que a mesura que els infants vagin creixent també ho faran la complexitat de les històries que se'ls expliquin.

Les dues següents preguntes que se'ls ha formulat són **si després de llegir un llibre amb els infants comenten aspectes generals del llibre i si després de la lectura els fan preguntes específiques sobre el llibre, quin tipus de preguntes els fan i si per realitzar-les segueixen algun autor com Aidan Chambers.**

A la primera pregunta:

- Ainhoa (P5-A) ha respost que li agrada a vegades parlar de què han entès, d'allò que els ha agradat més, si estan d'acord o no amb la reacció dels personatges, com ho haguessin fet ells en aquella situació, etc.
- Ariadna (P4-A) comenta que tracten aspectes com el contingut, la comprensió, el vocabulari, etc.
- Maria (P5-B) explica que comenten els aspectes que observa que als alumnes els ha atret més i els que interessa poder treballar.
- David, el coordinador, comenta que quan explica un conte el que més li interessa és saber quin aspecte els ha encuriós i impactat més.

Pel que fa a la segona part de la pregunta:

- Ainhoa (P5-A) ha comentat que li agrada fer una petita reflexió després de llegir una història i que la fan entre tots, els demana què els ha agradat i per què, què haguessin fet en la situació del personatge i si a ells els hi ha passat el mateix i en cas afirmatiu com ho han resolt. Comenta que per fer aquestes reflexions no segueix cap autor concret.
- Ariadna (P4-A) comenta que fa preguntes i una mica de conversa del que sorgeix, però que no segueix cap autor concret. Esmenta que a vegades, seguint les idees de Gianni Rodari, fan jocs d'inventar històries diferents, amb personatges diferents o inventen una història a partir d'uns objectes o paraules triades, etc.
- Caterina (P3-A) menciona que generalment després d'explicar la història comenten algun valor que transmeti el conte, els demana si ells haguessin actuat de la mateixa manera que el personatge, què en pensen de la història, algun aspecte dels personatges, si els ha agradat el final i també remarca que depenent de cada conte les preguntes són diferents.
- Maria (P5-B) comenta que les preguntes que realitzen després d'explicar la història solen anar dirigides al fet que els infants expressin el que senten i que hi pugui haver un debat entre ells i els adults.
- El coordinador de l'escola David exposa que ell encara fa referència a la Sara Cone Bryant i els suggeriments del seu llibre *Com explicar contes*.

Com es pot observar cada mestre ho fa a la seva manera i no tenen una forma definida per realitzar posteriorment la conversa, alguns fan referència a Gianni Rodari o a Sara Cone Bryant i d'altres exposen que depenent dels contes fan unes preguntes o unes altres. En el cas propi, a l'hora de realitzar les preguntes s'ha utilitzat com a referent els tres grans grups de preguntes que descriu Aidan Chambers al seu llibre *Dime*.

L'última pregunta que se'ls ha realitzat és si els llibres que s'han utilitzat per fer aquest estudi (*El llop i les set cabretes*, *La rateta que escombrava l'escaleta*, *El soldadet de plom* i *La bella dorment*) els consideren adequats o no per a infants de 3 a 5 anys.

- Ainhoa (P5-A) considera que els contes no tenen edat i sobretot si són els tradicionals. Exposar que a tots, des de ben petits, ens han explicat aquestes històries i encara els expliquen els pares i mares als seus fills i filles. De totes maneres destaca que per donar un bon model als infants, l'explicació d'aquests contes hauria d'anar acompanyada d'una petita reflexió amb una visió més actualitzada de la societat.
- Ariadna (P4-A) exposa que a ella no li agraden aquests tipus de contes per explicar-los als infants, considera que marquen uns estereotips que no li agraden i hi ha molta desigualtat de gènere, a més d'exposar que les il·lustracions tampoc li agraden perquè no les troba encertades i les troba arcaïques.

- Caterina (P3-A) exposa que tots els contes poden ser adequats. Considera que també depèn de com l'expliqui el narrador i exposa que amb els nens més petits la mestra ha de trobar la manera d'atraure molt la seva atenció amb imatges, amb l'expressió oral o corporal, amb titelles o elements visuals. També destaca que és important que el conte tingui un llenguatge senzill i adequat a l'edat perquè els infants no es desconnectin de la història, s'ha de buscar la interacció amb ells al llarg del conte i buscar la seva complicitat al llarg de la història.
- Maria (P5-B) exposa que són contes tradicionals i els infants els han de conèixer, però que en alguns hi ha estereotips, de manera que cal aprofitar-ne la lectura per jugar a transformar-lo.
- David, el coordinador d'educació infantil, creu que sí que són adequats i exposa que s'hauria de demanar a les persones que creuen que no ho són per quin motiu ho creuen.

Per tant la majoria de mestres estan d'acord a explicar els contes tradicionals, ja que creuen que formen part de la nostra cultura. Com ja s'ha esmentat anteriorment Bettelheim (1980), Pelegrín (1991) i Colomer (1999) exposen els beneficis d'explicar els contes tradicionals als infants.

Per tant, sembla que majoritàriament els mestres de l'escola consideren que aquests relats són necessaris perquè formen part de la nostra història i de la nostra cultura, tot i que també consideren que s'ha de saber trobar el moment adequat per introduir els diferents tipus de contes tradicionals.

D'aquesta manera exposen que a educació infantil el vocabulari de les històries ha de ser senzill, amb fragments repetitius i han de ser narracions curtes per tal d'intentar mantenir i maximitzar l'atenció dels oients.

5. Conclusions, aportacions i limitacions

En aquest apartat es mostren les conclusions de l'estudi que s'ha dut a terme tot vinculant els resultats amb la pregunta o hipòtesi i els objectius formulats a l'inici.

La qüestió que es va plantejar inicialment era investigar si hi ha unes característiques concretes que poden influir en el fet que uns contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys siguin més adequats que uns altres i esbrinar quines són aquestes característiques.

Una vegada realitzat aquest treball, es pot concloure que la hipòtesi plantejada s'ha respost amb èxit, ja que s'ha pogut comprovar que hi ha unes característiques concretes que fan que els contes tradicionals siguin més adequats per als alumnes d'educació infantil.

Específicament els objectius plantejats a l'inici eren primerament investigar mitjançant la teoria quina importància i quins beneficis aporten els contes tradicionals als infants. Aquest objectiu es creu que s'ha complert perquè s'ha descobert que els contes tradicionals els ajuden amb el seu desenvolupament, els mostren la cultura i tradició de la seva societat i, tot i que en certes ocasions han estat criticats, han arribat fins als nostres dies precisament per aquesta funció social que compleixen i perquè tracten aspectes que afecten i preocupen als infants.

Per altra banda es va plantejar comprovar si hi ha unes característiques comunes que poden fer que uns contes tradicionals siguin més adequats per educació infantil que d'altres. S'ha verificat que des del punt de vista dels autors sí que hi ha unes característiques comunes que poden potenciar que un conte sigui més adequat que un altre. Aquests atributs són contes breus, amb un llenguatge senzill, accions repetitives, elements quotidians per als infants i/o parts versificades.

Tot seguit es va programar dur a terme un estudi de cas per comprovar si les afirmacions dels autors es podien aplicar en un cas concret o no. Per fer-ho s'han explicat dues faules i dos contes amb característiques diferents i s'ha pogut observar (i en alguns casos quantificar), que els infants de 3 anys han mostrat més interès a les faules *La rateta que escombrava l'escaleta* i *El llop i les set cabretes*, mentre que els infants de 5 anys estaven més atents al conte de *La bella dorment* i *El soldadet de plom*, complint-se així l'afirmació d'alguns autors que exposen que per als infants més petits com els de 3 anys cal seleccionar històries breus, amb accions repetitives i un llenguatge senzill entre diferents atributs. També s'ha observat que l'infant ha repetit més parts després d'escoltar les dues faules i no tantes a les dues històries.

En base amb les observacions fetes, es pot afirmar que les faules de *La rateta que escombrava l'escaleta* i *El llop i les set cabretes* són més adequades per a l'etapa d'educació infantil que *La bella dorment* i *El soldadet de plom*, ja que com s'ha pogut analitzar en aquest estudi de cas es compleixen els requisits anunciats pels autors en relació amb els diferents aspectes que fan que un conte sigui més adequat per a uns infants d'entre 3 i 5 anys.

L'últim objectiu plantejat era obtenir el punt de vista dels mestres sobre la importància que atribueixen als contes tradicionals per als infants d'educació infantil i quines característiques

creuen que han de complir. Després de fer les entrevistes i fer-ne un buidatge s'ha observat que pràcticament tots els mestres i el coordinador d'educació infantil entrevistats de l'escola Les Pinediques atribueixen molta importància a l'explicació dels contes tradicionals i a la repercussió que aquests tenen per a la nostra cultura. També s'ha comprovat com els entrevistats destaquen algunes de les característiques esmentades pels autors al llarg d'aquest estudi amb relació a la senzillesa dels contes a les primeres edats i el vocabulari adequat entre diversos aspectes. Per tant, d'acord amb la concordança entre les afirmacions dels autors experts i les respostes dels mestres i coordinador entrevistats es pot concloure que hi ha uns aspectes comuns que fan que uns contes tradicionals siguin més adequats per a l'etapa de 3 a 5 anys que uns altres.

Per tal de realitzar aquest treball hi ha hagut una sèrie de limitacions, ja que per la pandèmia del coronavirus COVID-19 no s'ha pogut dur a terme tot el treball presencialment i s'ha hagut de realitzar des de dues perspectives diferents. Inicialment es plantejava realitzar aquest estudi amb els diferents cursos d'infantil i a diferents escoles per obtenir uns resultats més amplis de la lectura i respostes de les diferents històries, a més d'entrevistar a mestres de diferents escoles per poder obtenir més opinions. Per la situació mencionada no ha estat possible i amb l'ajuda de la tutora del TFG s'ha acabat redirigint el treball.

Una altra de les limitacions ha estat a l'hora d'obtenir informació, ja que per la situació arran de la pandèmia, les biblioteques han estat tancades i hi ha materials que no estan disponibles a la xarxa, de manera que era difícil poder tornar a consultar alguns dels llibres o obtenir-ne de nous prou fiables.

El mateix ha succeït a l'hora de fer les entrevistes al coordinador i als mestres, ja que inicialment es pretenia fer-les presencialment i que fossin entrevistes semiestructurades, per tal de donar més llibertat a l'entrevistat per fer aportacions, però finalment s'han hagut de realitzar de manera telemàtica i amb entrevistes amb preguntes tancades. Similarment ha succeït amb la lectura dels contes tradicionals als infants, dos s'han llegit i obtingut dades qualitatives de forma presencial mentre que els altres dos s'han treballat de forma telemàtica, s'han recopilat dades quantitatives i s'ha fet basant les respostes de les observacions en l'opinió dels pares i mares, fet que pot haver causat que puguin ser esbiaixades i subjectives.

Com a projecte de futur d'aquest treball es podria ampliar l'estudi dut a terme utilitzant més contes tradicionals amb característiques diferents, llegint-los en més ocasions a cada grup i a diferents escoles, per tal d'observar si els resultats obtinguts serien els mateixos que els obtinguts en aquest estudi de cas. També pot ser interessant obrir aquest estudi a les famílies per conèixer quina opinió en tenen dels contes tradicionals i quins atributs presenten les històries que ofereixen als seus fills i filles. Quan finalitzi la situació de confinament provocada per la pandèmia del coronavirus COVID-19 es pretén dur a terme aquest projecte de futur a més escoles per tal d'obtenir una mostra més gran i poder corroborar amb més fermesa els objectius plantejats a l'inici del treball.

Es considera que a partir d'aquest treball s'ha pogut aprofundir en molts dels coneixements adquirits al llarg de la carrera i obtenir unes nocions bàsiques pel que fa a la importància de saber escollir de forma adequada els contes que s'ofereixen als infants, tenint en compte aspectes com l'edat i el moment evolutiu en el qual es troben. Per altra banda s'ha pogut observar com, tot i la crítica rebuda al llarg dels anys, els contes tradicionals segueixen essent vigents i, des d'un punt de vista personal, es creu que s'han de seguir explicant als infants, tot i que això no implica no oferir-ne també altres, ja que amb aquest estudi dut a terme s'ha pogut observar que els infants han de conèixer històries de tots tipus i amb tota mena de finals però sempre adequats a l'edat i a les característiques del grup classe al qual ens dirigim.

“Creo que lo que llaman cuentos de hadas es una de las formas más grandes que ha dado la literatura, asociada erróneamente con la niñez”.

J.R.R. Tolkien

6. Bibliografia

- Abascal, E., i Grande, I. (2005). *Análisis de encuestas*. Madrid: Esic Editorial.
- Bernal, M., Codina, F., i Fargas, A. Adaptacions. (2012). *Hi havia una vegada...* Els contes de sempre. Vic: Eumo Editorial.
- Bernal, M., Codina, F., i Fargas, A. Adaptacions. (2013). *Vet aquí un gos, Vet aquí un gat...* Els contes de sempre (2). Vic: Eumo Editorial.
- Betteheim, B. (1980). *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. (4th ed). Barcelona: Editorial Critica.
- Bisquerra, R. (2016). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: Editorial La Muralla.
- Bryant, S. (2003). *Com explicar contes*. (13th ed.) Barcelona: Biblària.
- Centelles, J. (2006). *La biblioteca, el cor de l'escola*. (2a ed.). Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Chambers, A. (2007). *Dime: Los niños, la lectura y la conversación*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Coll, C., Martín, E., Mauri, T., Miras, M., Onrubia, J., Solé, I., i Zabala, A. (2015). *El constructivismo en el aula*. (23ª ed.). Barcelona: Graó.
- Colomer, T. (1999). *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madrid: Editorial Síntesis.
- Colomer, T. (2005). El desenlace de los cuentos como ejemplo de las funciones de la literatura infantil y juvenil. *Revista de Educación*, número extraordinario, 203-216.
- Colomer, T., i Duran, T. (2001). La literatura en la etapa de educación infantil. Dins M. Bigas i M. Correig (Eds.), *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. (pp. 213-249). Madrid: Síntesis educación.
- Denzin, N. K., i Lincoln, Y. S. (2011). *The Sage Handbook of Qualitative Research*. London: Sage Publications.
- Deslauriers, J. P., i López, R. (2011). La entrevista cualitativa como técnica para la investigación en Trabajo Social. *Margen*, 61, 1-19.
- Domínguez, B. (1999) *Hadas y brujas: La reescritura de los cuentos de hadas en escritoras contemporáneas en lengua inglesa*. (1ª ed.). Huelva: Servicio de Publicaciones Universidad de Huelva.
- Kuhn, T. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: Chicago University.

- Moussy, B. (2019). Jean-Jacques ROUSSEAU i la inspiració del seu rol en la relació entre natura i educació. *Infància a Europa: Infància, natura i sostenibilitat*, 2. Recuperat de https://www.rosasensat.org/revista/infancia-a-europa-avui-numero-2/jean-jacques-rousseau-i-la-inspiracio-del-seu-rol-en-la-relacio-entre-natura-i-educacio/#_ednref2
- Pelegrín, A. (1991). *La aventura de oír: Cuentos y memorias de tradición oral*. (6ª ed). Madrid: Cincel.
- Propp, V. (1977). *Morfología del cuento*. (3th ed). Madrid: Editorial Fundamentos.
- Propp, V. (1998). Trad Martín, J. *Las raíces históricas del cuento*. (6th ed). Madrid: Editorial Fundamentos.
- Ricoy, C. (2006). Contribución sobre los paradigmas de investigación. *Revista do Centro de Educação*, 31 (1), 11-22.
- Ruiz, A. (2005). Cuatro caperucitas: Cuánto cuenta un cuento. *EA, Escuela abierta: el problema de la vida en la literatura infantil*, 8, 173-194.
- Soto, E. M., i Escribano, E., (2019). El método estudio de caso y su significado en la investigación educativa. Dins D. M. Arzola (Coord.), *Procesos formativos en la investigación educativa. Diálogos, reflexiones, convergencias y divergencias*. (pp. 203-221). Chihuahua: Red de Investigadores Educativos Chihuahua.
- Schwanitz, D. (2006). *La cultura*. Todo lo que hay que saber. Madrid: Punto de lectura.
- Udo De Haes, D. (1984). *El niño y los cuentos*. Madrid: Editorial Rudolf Steiner.
- Valriu, C. (1994). *Història de la literatura infantil i juvenil catalana*. Barcelona: Pirene Editorial.

ANNEXOS

ANNEX 1: Exemple de preguntes per a la tertúlia literària

El llibre *Dime* d'Aidan Chambers és un recull que proposa com fer un bon treball de la conversa literària a l'aula. Aquest llibre està pensat per oferir una eina de suport als mestres per tal que puguin incentivar als alumnes a tenir una bona conversa literària mitjançant preguntes coherents.

Chambers (2007) planteja un seguit de preguntes, agrupades en tres categories, relacionades amb diferents aspectes a tractar que el mestre haurà de seleccionar en funció de la lectura. Les categories i les preguntes corresponents són les següents:

Preguntes bàsiques:

- ¿Hubo algo que te gustara de este libro?
- ¿Qué te llamó especialmente la atención? ¿Cómo hubieras preferido que fuera?
- ¿Hubo algo que no te gustara?
- ¿Qué partes te aburrieron? ¿Te saltaste partes?, ¿cuáles? ¿Si hubieras dejado de leer, dónde habrías abandonado el libro y por qué?
- ¿Hubo algo que te desconcertara?
- ¿Hubo algo que te pareciera extraño? ¿Encontraste algo que nunca antes habías visto en un libro? ¿Hubo algo que te tomara totalmente por sorpresa? ¿Notaste alguna incongruencia?
- ¿Te percastaste de algún patrón o conexión? (2007:105).

Preguntes generals:

- ¿La primera vez que viste el libro, todavía antes de leerlo, qué tipo de libro pensaste que iba a ser?
- ¿Qué te hizo pensar eso?
- ¿Ahora que ya lo has leído, es lo que esperabas?
- ¿Has leído otros libros como éste?
- ¿En qué son iguales?
- ¿En qué diferentes?
- ¿Has leído este libro antes? (si responde afirmativamente) ¿Fue diferente esta vez?
- ¿Notaste esta vez algo que no habías observado la primera?
- ¿Te gustó más o menos?
- Por lo que te sucedió cuando lo volviste a leer, ¿le recomendarías a otra persona que lo leyera más de una vez o no vale la pena?
- Mientras lo estabas leyendo, o cuando piensas en él, ¿encontraste palabras o frases, o alguna otra cosa que tenga que ver con el lenguaje, que te gustaran?, ¿y que no te gustaran?
- Tú sabes que, cuando la gente habla, con frecuencia usa palabras, o frases o modismos de una manera que tú reconoces como suyas: ¿hubo alguna palabra o frase usada así en este libro?
- ¿Notaste algo especial en la manera en que se usa el lenguaje en este libro?
- Si el escritor te preguntara cómo podría mejorar el libro, ¿qué le dirías?
- (Alternativamente) Si tú hubieras escrito este libro, ¿cómo lo hubieras hecho mejor?
- ¿Hay algo de lo que sucede en este libro que te haya pasado a ti?
- ¿En qué es similar y en qué diferente de lo que te sucedió a ti?
- ¿Qué partes del libro te parecen las más parecidas a la vida real?

- ¿El libro te hizo pensar diferente acerca de tu propia experiencia similar?
- ¿Mientras estabas leyendo, “viste” la historia sucediendo en tu imaginación?
- ¿Qué detalles -que pasajes- te ayudaron a “ver” mejor?
- ¿Qué pasajes se te quedaron grabados en la mente?
- ¿Cuántas historias diferentes (tipos de historia) puedes encontrar en este libro?
- ¿Leíste este libro lenta o rápidamente? ¿De un tirón o en varias veces?
- ¿Te gustaría volver a leerlo?
- ¿Qué les dirías a tus amigos de este libro?
- ¿Qué no les dirías porque podrías arruinarles la historia?
- ¿O porque podrían pensar que el libro es diferente a como realmente es?
- ¿Conoces a alguien a quien crees que le gustaría especialmente?
- ¿Qué me sugerirías que le dijera a otras personas sobre el libro, que las ayudara a decidir si quieren leerlo o no?
- ¿Qué personas deberían leer este libro?, ¿mayores que tú?, ¿menores que tú?
- ¿Cómo debería dárselos? Por ejemplo, ¿debería leerse en voz alta o hablarles de él y dejarlos que lo lean solos?
- ¿Es bueno conversar sobre el libro después de haberlo leído?
- Hemos escuchado lo que piensa cada quien y oído las cosas que cada uno ha observado. ¿Quedaron sorprendidos por algo que alguien haya dicho?
- ¿Alguien dijo algo que te haya hecho cambiar tu opinión en algún sentido sobre este libro?, ¿y que te haya ayudado a entenderlo mejor?
- Háblame de las cosas que se dijeron que más te hayan impresionado.
- Cuando piensas en el libro ahora, después de todo lo que se dijo, ¿qué crees que fue lo más importante?
- ¿Alguien sabe algo sobre el autor?, ¿sobre cómo escribió la historia? ¿o dónde?, ¿o cuándo?, ¿les gustaría saber? (2007:105-107).

Preguntas especiales:

- ¿Cuánto tiempo transcurrió en la historia?
- ¿Nos fuimos enterando de las cosas que sucedían en la historia en el mismo orden en el que se dieron de hecho?
- Cuando hablas de cosas que te pasaron a ti, ¿siempre cuentas tu historia en el orden en que ocurrió?
- ¿A veces tienes motivos para no contarla en el mismo orden?
- ¿Cuáles son esos motivos?
- ¿Hay partes de la historia que tomaron mucho tiempo en suceder, pero se contaron rápidamente o en unas pocas palabras? ¿Y hay partes que sucedieron rápidamente pero tardaron mucho tiempo en contarlas?
- ¿Dónde están las partes que tomaron el mismo tiempo para contarlas del que hubiera tomado para que sucedieran?
- ¿En dónde sucede la historia?
- ¿Es importante dónde se sitúa?, ¿podría haber sucedido en cualquier otro lugar?, ¿hubiera sido mejor que se situara en otro lugar?
- ¿Pensabas en el lugar mientras estabas leyendo?

- ¿Hay pasajes en el libro que hablan especialmente del lugar?, ¿qué te gustó o disgustó de ellos?
- ¿El lugar en sí era interesante?, ¿quisieras saber más sobre él?
- ¿Qué personajes te parecieron más interesantes?
- ¿Es ese personaje el más importante de la historia o se trata de alguien más?
- ¿Qué personaje(s) no te gustaron?
- ¿Alguno de los personajes te recuerda a alguien que tú conozcas?
- ¿O te recuerda a algún personaje de otro libro?
- ¿Hubo algún personaje no mencionado en la historia pero sin el cual ésta no hubiera podido ocurrir?
- ¿Se te ocurre alguna razón por la cual ella/él no haya aparecido o sido mencionada/o?
- ¿Quién estaba contando –narrando- la historia?, ¿lo sabemos?, ¿cómo lo sabemos?
- ¿Está escrita en primera persona? (y si es así, ¿quién es esta persona?) ¿en tercera persona? (y si es así, ¿por alguien de la historia a quien conocemos o por alguien que conocemos o no conocemos que está afuera de la historia?)
- ¿Qué piensa o siente la persona que cuenta la historia -el narrador- de los personajes? ¿le gustan o le disgustan? ¿cómo lo sabes?
- ¿El narrador aprueba o desaprueba las cosas que suceden y las cosas que hacen los personajes?, ¿tú las apruebas o desapruebas?
- Piensa en ti como un espectador ¿con los ojos de quién viste la historia?, ¿viste sólo lo que veía un personaje de la historia o a veces veías las cosas como las veía un personaje y luego como otro personaje y así?
- ¿Estabas tú adentro de la cabeza de uno de los personajes, sabiendo sólo lo que ella/él sabía, o la narración te llevaba adentro de varios personajes?
- ¿Llegaste alguna vez a saber lo que los personajes estaban pensando?, ¿se dijo alguna vez lo que estaban sintiendo? ¿O la historia fue contada todo el tiempo desde afuera de los personajes, viendo lo que hacían y escuchando lo que decían pero nunca sabiendo lo que pensaban o sentían?
- Cuando estabas leyendo la historia, ¿sentiste que estaba sucediendo en ese mismo momento?, ¿o sentiste que estaba sucediendo en el pasado y la estaban recordando?, ¿puedes señalarme algo del texto que te haya hecho sentir eso? ¿Sentías como si todo te estuviera ocurriendo a ti, como si fueras uno de los personajes?, ¿o te sentiste como si fueras un observador, viendo lo que sucedía pero sin tomar parte en la acción?
- ¿Si fueras un observador, desde dónde hubieras estado mirando?
- ¿Te pareció que mirabas desde diferentes lugares –a veces, tal vez, desde hallado de los personajes, a veces desde arriba como si fueras un helicóptero?, ¿me puedes decir en qué partes del libro te sentiste así? (2007:107-109).

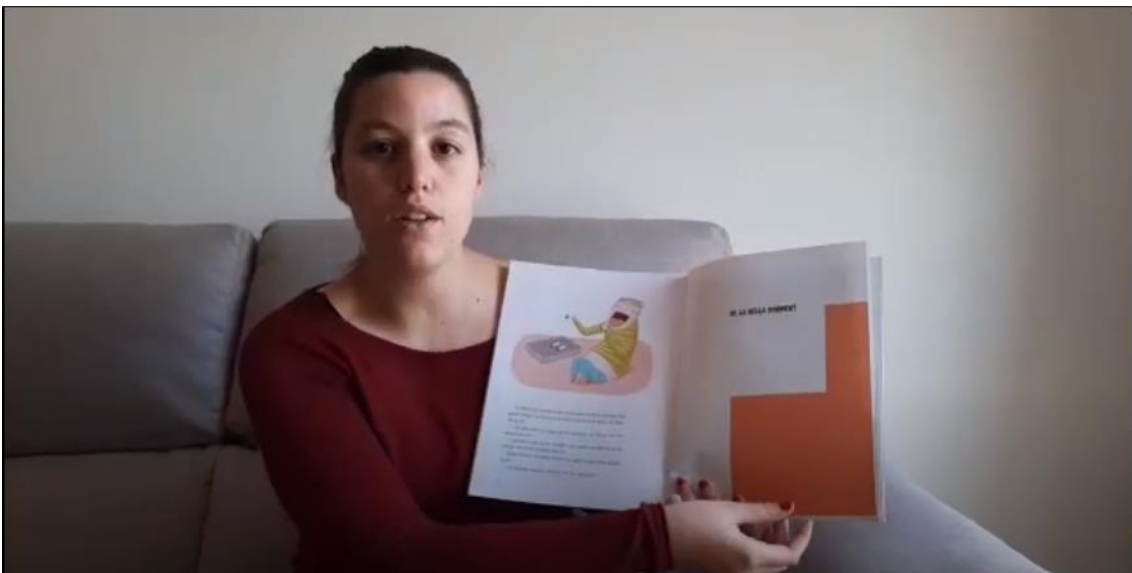
ANNEX 2: Vídeos dels contes

El llop i les set cabretes

Fotograma de la lectura de la faula El llop i les set cabretes. Per visualitzar-lo, clicar sobre la imatge (Font: Captura pròpia).

La bella dorment

Fotograma de la lectura del conte La bella dorment. Per visualitzar-lo, clicar sobre la imatge (Font: Captura pròpia).

ANNEX 3: Preguntes als infants

La rateta que escombrava l'escaleta, adaptació de M. Carme Bernal, Francesc Codina i Assumpta Fargas de les versions de Francesc Garberí i altres i de Miquel Desclot.

Realitzat presencialment amb una mostra de 38 infants de P3.

Què hi passa a la faula?

- El gat es vol menjar a la rateta.
- El gat es va menjar l'orella de la rateta, era bona i després se la va menjar tota sencera.
- L'ànec no li va agradar a la rateta.
- El gall no li va agradar a la rateta.
- La vaca no li va agradar.
- El xai tampoc li va agradar.
- Només li va agradar el gat, però el gat se la va menjar.

Quin element o part destacaríeu de la faula/ què us ha sorprès de la faula?

- Els hi ha agradat el gat i la rateta però no els hi ha agradat que el gat es mengés la rateta.
- No els hi ha agradat el final que el gat es mengés la pobra rateta.

Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?

- A mi m'ha agradat la rateta perquè porta un llacet.
- A mi m'ha agradat molt el gat perquè té la veu molt fina.
- A mi m'agrada molt el xai perquè fa bee.

Si poguéssiu canviaríeu el final? Per quin?

- Els hi hagués agradat canviar la faula i que el gat no es mengés la rateta sinó que es casessin i fossin feliços.

Aspectes observats:

- Un nen ha dit que no era igual que el conte que ell coneixia, que al seu la rateta portava el llacet a la cua.
- Com que era una història popular gairebé tots el coneixien.
- Tots feien els diferents sons dels animals quan la rateta els hi demana quina veu fan, feien el so de l'ànec, del xai, del gall, etc.
- Repetien els trossos versificats de la faula com el tros de "Rateta rateta, tu que n'ets tan boniqueta, que et voldries casar amb mi"? O el tros de "A veure quina veu fas"? Que diu la rateta.
- Han mantingut l'atenció durant tota la faula, ja que és força curta i senzilla. A més com que es demanava la seva participació amb els sons i els versos era difícil que perdessin l'atenció.
- Demanaven que se'ls hi tornés a explicar la faula.

El Soldadet de Plom, adaptació de M. Carme Bernal, Francesc Codina i Assumpta Fargas de les versions de Christian Andersen en la traducció de Josep Carner.

Realitzat presencialment amb una mostra de 38 infants de P3.

Què hi passa al conte?

- El soldadet es troba una rata i la rata marxa espantada.
- El nen el posa al foc i li marxa tota la pintura.
- El nen va tirar al soldadet i la ballarina al foc, es van estimar molt i va sortir un cor.
- El peix es volia menjar el soldadet.
- El soldadet va amb un vaixell de paper fins al fons del mar.
- El nen tira el soldadet al foc i no ho fa bé.
- Al soldadet li marxa tota la pintura quan està al foc perquè es desfà.
- Els dos nens posen al soldadet en un vaixell, el posen a l'aigua i es troba un peix que se'l menja.

Quin element o part destacaríeu del conte/ què us ha sorprès del conte?

- El cor i la ballarina.
- La part de la rata els hi ha agradat perquè el soldadet l'espanta.
- A alguns nens els hi ha agradat el peix.
- A l'Oriol li ha agradat quan el soldadet va a parar a la claveguera perquè va amb un vaixell.
- Quan marxa la rata espantada.
- M'ha agradat quan anava cap al mar.
- A en Quim l'ha sorprès quan el soldadet i la ballarina es cremen i el viatge del soldadet a les clavegueres.

Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?

- A mi m'ha agradat el cor i la ballarina perquè s'estimen amb el soldadet.
- A mi m'ha agradat la rata perquè marxa espantada.
- M'ha agradat el soldat perquè portava una gorra però no m'ha agradat que només tingués una cama.

Si poguéssiu canviaríeu el final?

- A alguns no els hi feia pena que el soldat només tingués una cama.
- Alguns els hi ha agradat el final.
- La majoria canviarien el final. Alguns els hi tirarien aigua perquè no es cremessin i d'altres els hi tirarien sorra també perquè no es cremessin.

Aspectes observats:

- Han estat força atents la major part del conte però sí que es notava que al final se'ls hi feia una mica llarg.
- No hi havia trossos versificats per cridar l'atenció i quan es perdien era molt difícil captar una altra vegada l'atenció.
- Coneixien el conte, ja que sabien quina acció passaria a continuació.

El llop i les set cabretes, adaptació de M. Carme Bernal, Francesc Codina i Assumpta Fargas de les versions de Joan Amades i dels germans Jacob i Wilhem Grimm

Realitzat telemàticament amb una mostra de 34 infants de P3, P4 i P5.

Què hi passa a la faula?

- El llop dolent enganya i es menja les cabretes.
- Que unes cabretes no fan cas a la mare.
- Que el llop es menja a les cabretes i que van obrir la porta al llop.
- Que el lobo no pudo comerse las cabras porque su madre se los sacó de la panza.
- El llop enreda les cabretes per poder-se-les menjar.
- El llop fa veure que és la mare Cabreta i enganya a les cabretes petites.
- El llop intentava idees per menjar-se les cabretes.
- La mare diu a les 7 cabretes que marxa però el llop les enganya.
- El llop es volia menjar les 7 cabretes perquè la mama havia anat a comprar. Se les va menjar, va cosir la panxa, va posar pedres, tenia mal de panxa, es va acostar el riu.
- El llop es vol menjar les cabretes, se les menja sense mastegar i les poden treure i posen rocs. I el llop té set i cau a l'aigua.
- El llop es menja les cabretes.
- Un llop és menja totes les cabretes menys la petita. La mare salva a totes les cabretes obrint la panxa del llop.
- El llop es menja les cabretes i la mare li obre la panxa amb un ganivet gros i surten les cabretes i al llop li posen pedres i quan es desperta té set i va al riu a veure aigua i s'ofega
- Que el llop enganya les cabretes per menjar-se-les. Però al final la mare les salva i el llop es mor.
- Arriba un llop, es menja a les 7 cabretes menys una, que estava amagada al despertador, arriba la seva mare i les salva tallant la panxa del llop.
- Que el llop es menja les cabres.
- Que les cabretes obren la porta quan no l'han d'obrir.
- Doncs que un dia el llop estava amagat i una cabreta va entrar i després la mare va sortir i el llop va dir a les cabretes que volia entrar i no sabia parlar com les cabretes i després li van dir que: tu no ets la nostra mare i després el llop es va enfadar i després el llop es va enfarinar i va tornar a entrar i les cabretes van obrir i la cabreta més petita es va amagar i després la mama va entrar i després la cabreta petita va sortir i va anar amb la mama i va agafar un ganivet molt gran i li van tallar la panxa al llop, van sortir les cabretes i després li van posar pedres a la panxa i després el llop es va despertar i va dir que tenia molta set i va veure aigua i es va enfonsar.
- La mare cabra va a comprar i deixa a les cabretes soles, i el llop aprofita per anar a menjar-se les cabretes, sort que la cabrera petita s'amaga molt bé i quan arriba la mare li explica el que ha Passat i la mare cabra salva a les cabretes.
- La mare cabreta marxa a comprar i el llop vol entrar. Les cabretes li deixen entrar i se les menja a totes, menys a la petita. La mare torna i amb la cabreta petita van al bosc a buscar al llop. El llop cau al riu perquè tenia molta set.
- El llop es fa passar per la mare cabreta i es menja als seus sis fills, excepte el més petit. Quan torna la mare, mare i fill van a buscar el llop, q està dormint. Li canvien les cabretes per roques. I quan s'aixeca va al riu i s'enfonsa.
- Les cabretes obren la porta al llop i se les menja.
- Les cabretes no fan cas a la mare i obren la porta al llop.
- Que el llop enganya a les cabretes i elles obren la porta.
- El llop es menja a les cabretes.
- Les cabretes obren la porta i el llop se les menja però la mare les salva.
- Que la mare diu a les cabretes que no obrin la porta, les cabretes no fan cas obren la porta al llop i se les menja.

- la mare salva a les cabretes del llop.
- El llop es vol menjar les cabretes.
- La mare cabra salva les seves filles.
- El Llop es vol menjar a les 7 cabretes.
- la mare de les 7 cabretes se'n va de casa i el llop es vol menjar a les 7 cabretes.
- El conte comença amb una cabra que tenia 7 cabretes. Sempre els hi deia que no obrissin la porta a ningú, només a ella, perquè sinó el llop se les podia menjar. I si picava a la porta els hi diria: "Obriu cabretes, que us porto herbetes" i els hi ensenyaria la seva pota blanca per sota la porta. Un llop que estava amagat, ho va sentir tot i, quan la cabra ja era lluny, va anar a casa de les 7 cabretes i va picar la porta. Però com que tenia la veu molt forta les cabretes no el van deixar passar. Va marxar enfadat cap a casa i es va menjar clares d'ous per aclarar-se la veu i va tornar a casa de les 7 cabretes. Va picar la porta i les cabretes li van demanar que passés la pota per sota la porta, però van veure que era molt negra i no el van deixar passar. El llop enfadat va marxar i pel camí va trobar un llençol ben blanc i se'l va posar a la pota. Va tornar un altre cop a casa de les 7 cabretes i ara sí, les cabretes li van obrir la porta. Va poder entrar i se les va menjar totes. Menys a la més petita, que es va amagar a la caixa del rellotge. Ben tip, el llop va marxar cap al bosc i es va adormir. Quan va arribar la mare es va trobar a la seva cabreta petita que li va explicar el que havia passat. Van anar totes dues a buscar al llop al bosc i com estava adormit, la mare cabra va agafar un Ganivet i li va obrir la panxa. Van poder sortir totes les cabretes sanes i salves i la mare va omplir la panxa del llop amb unes pedres ben grosses i després se la va cosir. El llop quan es va despertar va anar a veure aigua al riu i com que li pesava tant la panxa va caure i es va ofegar. Així, des d'aquell dia la cabra i les seves 7 cabretes van viure ben tranquil·les i felices!!
- El llop es menja les cabretes. La mare li talla la panxa i li fa mal al llop.

Quin element o part destacaríeu de la faula/ què us ha sorprès de la faula?

- El final. Quan obren al llop.
- Quan les cabretes obren al llop.
- L'última part quan cau el llop al riu.
- Cuando le cortó la panza.
- La part que per convertir la pota negra s'embolcalla amb un llençol, sempre havia sentit que sucava la pota a un sac de farina...
- Quan el llop canvia de veu.
- El llop amb les pedres a la panxa.
- Que la cabreta petita s'hagi escapat del llop.
- El llop.
- El llop que cau a l'aigua i que li posen rocs a la panxa.
- Quan li ha tallat la panxa.
- Destacaríem el fet que el llop enganyi a les cabretes per menjar-se-les.
- Quan el llop es posa la pota blanca per menjar-se a les cabretes.
- El final de les roques i el riu.
- Quan el llop es menja les cabretes.
- Que el llop s'ha menjat cabretes.
- Que al final el llop s'ofega.
- Quan es troben la mama i la cabreta petita.
- a la meua filla li agrada quan salva la mare a les cabretes.
- Li ha sorprès que el llop vagi al bosc, perquè a ella li agrada el bosc.
- Ja el coneixia. Sorpren la màgia de tallar la panxa sense que el llop s'enteri!
- Quan la mare obra la panxa al llop.
- Quan el llop es menja totes les cabretes.

- Quan la cabreta petita s'amaga.
- Quan la cabreta s'amaga al rellotge.
- Quan el llop es menja les cabretes.
- Quan el llop va a beure aigua i li pesa tan la panxa que cau al riu.
- Que el llop és molt llest.
- Que totes les cabretes estiguin dins la panxa del llop.
- Que el llop parla raro.
- Res.
- Ja el conexia.
- Ens ha agradat quan la mare salva a les cabretes i li posa a la panxa les pedres.

Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?

- La cabreta que s'amaga.
- Amb el cabridet petit.
- Les 7 cabretes per què la petita s'amaga molt bé.
- Con la cabrita que se escondió porque fue la más lista de todas.
- La cabreta petita perquè és molt valenta i s'amaga molt bé.
- El llop. Perquè és trapella.
- El llop perquè es menja les cabretes.
- La cabreta petita. Perquè m'agraden moltes coses petites.
- El llop. Perquè sempre està al riu i el riu m'agrada molt.
- La cabreta petitona perquè s'amaga al rellotge.
- El llop, perquè rumia.
- No.
- Les cabretes perquè fan cas a la mama
- La mare cabra. Protectora i valenta.
- Llop. Per què m'agraden molt els llops.
- El llop perquè s'havia adormit i m'ha fet riure.
- Li agraden molt els llops.
- jo seria la mama cabreta.
- la cabreta petita.
- Li agrada la cabreta petita, perquè ella també és petita.
- No...
- M'ha agradat la cabreta petita perquè s'amaga.
- M'ha agradat la cabreta petita perquè és molt valenta.
- M'ha agradat la mare cabra perquè les salva a totes.
- La cabreta petita perquè és molt llesta
- La mare cabra perquè és molt valenta.
- M'ha agradat el llop perquè és trapella.
- La mare cabra, perquè salva les seves filles.
- Amb la cabreta petita, perquè és llesta.
- Amb la cabreta petita, perquè és valenta.
- No. Perquè cap li agrada.
- Amb una cabreta, la gran.
- Ens agrada el personatge de la mare, ja que és molt valenta i salva a les cabretes.
- Les cabretes perquè no es mengen al llop.

Si poguéssiu canviaríeu el final? Per quin?

- Es fan amics i demanen perdó.
- Que la mare foradés el llop amb uns agulla.
- Noo perquè m'ha agradat més aquest.
- No, porque así me gusta el final.

- "Que no li posin pedres el llop a la panxa i que no es mori...
- M'agradaria més que sortís el llop espantat pel tall de la panxa.
- No, m'agrada que es mori ofegat...
- Les cabretes ataquen al llop perquè s'ha menjat a la mare.
- Si. Amb la mare abraçant els fillets.
- No, ja m'agrada.
- No.
- Sí, que el llop xoqués amb un arbre i li sortissin banyes.
- Que el llop no s'enfonsi.
- Canviariem el final fent que el llop no es mengés a les cabretes i que algú el fes canviar d'opinió. El fet que el llop acabi morint ofegat és una mica tràgic.
- No.
- Si. Per un altre de menys sàdic i fantasiós.
- No. També m'agrada aquest final.
- Si, algun mes conciliador i sense violència.
- No. Ja ens està bé.
- No el canviaria pas.
- No .
- Creu que al final del conte hi hauria d'haver una "pose" (com quan ballen). La resta li sembla bé.
- Conte de final "feliç", amb el dolent q desapareix. Ja està bé...
- No, ja m'ha agradat que es salvin les cabretes.
- Si, no m'agrada que el llop caigui al riu. Es podrien fer amics.
- No, ja m'ha agradat quan el llop cau al riu.
- Si, es fan amics.
- No, ja m'ha agradat.
- Si, m'agradaria que el llop no caigués al riu i que es fessin amics.
- Si, que el llop i les cabretes es fessin amics
- Que les cabretes no deixessin entrar al llop mai.
- Que el llop no caigués al riu i marxés.
- Voldria que es mengessin el llop amb patates enlloc de les 7 cabretes.
- No.
- No canviariem el final, perquè al final se salven totes les cabretes.
- Que no li fiquin pedres a la panxa al llop, només que surtin les cabretes amb un tallet petit.

Aspectes observats:

- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, Demana més contes.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'ha trobat curta.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 4 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, Volen la bella dorment.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant demana que se li torni a explicar la faula.

- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant somriu quan recorda les parts que ja coneixia.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 3 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 3 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 4 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, L'infant demana que se li torni a explicar la faula.
- 3 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. Cap de les anteriors, Ha deixat de parar atenció perquè deia que era soso.
- 3 anys. L'infant repeteix parts de la faula, com les parts en vers, L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 5 anys. Cap de les anteriors.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tota la faula, No coneixia el conte i no li ha agradat que el llop es mengés les cabretes ni que li tallessin la panxa.

La bella dorment adaptació de M. Carme Bernal, Francesc Codina i Assumpta Fargas de les versions dels germans Jacob i Wilhem Grimm en la traducció de Carles Riba i de Charles Perrault en la traducció d'Àlvar Valls.

Realitzat telemàticament amb una mostra de 32 infants de P3, P4 i P5.

Què hi passa al conte?

- La bella dorment s'adorm i el príncep la desperta i es casen.
- La princesa es punxa, s'adorm i el príncep la salva.
- Una princesa s'adorm perquè una fada dolenta li fa un encanteri.
- Uns reis van tenir una nena però no havien convidat una fada, i va dir una cosa lletja. El rei va ordenar cremar les agulles, però es va adormir 100 anys. La va despertar un príncep amb un petó i va venir un vent que es va emportar la fada.
- La princesa es punxa perquè una fada que no havien convidat li va dir q es punxaria i es moriria.
- la princesa es punxa i s'adorm (resposta nen).
- Una princesa és embruixada per una fada vella.
- La bruixa li havia dit a la petita que es punxaria amb agulla i que es moriria perquè a la fada dolenta no li van convidar a la festa. Quan es va fer gran volia cosir i es va punxar i es va dormir fins que a arribar el príncep i la va despertar.
- Hi ha una fada dolenta i un príncep valent i una princesa maca.
- Una bruixa no és convidada al castell quan neix la princesa i li fa un malefici. M'adormien durant 100 anys. I al final un príncep la salva.
- Una bruixa li va dir que es punxes el dit i ella estava cosint es va punxar el dit i es va morir.
- Que la bella durmiente la van tirar forma (resposta de la nena) .
- Una fada dolenta fa dormir la princesa i un príncep la desperta.
- un rei i una reina van tenir una nena i va créixer i després les fadetes li van dir unes coses i la més vella no la poder fer però una fada que semblava una bruixa si que ho va fer. Després una vella que estava cosint, la princesa li va dir oohhh m'agrada molt cosir i després es va punxar i es va morir i la vella li va dir a tothom que la princesa es va morir. La van posar en un llit i la més vella li va dir una coseta i després fa molts anys va venir un príncep i va passar sense por per moltes habitacions i quan la va veure es va enamorar i es van casar i se'n van anar a viure junts i la reina i el rei estaven molt contents i van viure molt feliços.
- La princesa li fa un encanteri una fada malvada perquè dormi per sempre, però una fada bona li arregla perquè la desperti un príncep que s'enamori d'ella.
- La Bella dorment es punxa perquè està cosint. Després van al castell i es casa amb el rei.
- La Bella Dorment queda adormida durant 100 any després q la bruixa li faci un encanteri quan neix i es punxi amb una agulla quan és nena. Al cap de 100 anys un príncep passa pel Palau i troba la princesa a qui li fa un petó. Tot es desperta i es casen.
- Una princesa es punxa amb una agulla el dit i s'adorm.
- Una fada dolenta li diu a la princesa una cosa molt lletxa. La princesa es punxa el dit amb una agulla i cau al terra i un príncep la salva.
- La princesa es desmaia i un príncep la salva.
- La bella dorment s'adorm perquè es punxa.
- La princesa es punxa el dit amb una agulla i cau al terra però el príncep li fa un petó i la salva.
- Una fada dolenta diu coses lletxes a la princesa i ella es punxa el dit i es desmaia i un príncep la salva.
- La princesa cau desmaiada i el príncep la salva.
- Un príncep salva a la princesa.
- Que una fada dolenta fa que la Bella Dorment s'adormi i un príncep la salva cent anys després.
- Que una bruixa s'enfada i vol matar la princesa, però un príncep la salva.

- Que la princesa es punxa i s'adorm.
- Es punxa el dit i s'adorm.
- El conte explica com uns reis van tenir una princesa i li van fer una festa. Les fades bones li fan uns dons (ser la princesa més maca del món, amb la veu més dolça i saber tocar millor que ningú tots els instruments), però apareix una fada no convidada i li diu que quan faci 15 anys, es punxarà amb una agulla i es morirà. Sort que faltava una fada per donar el seu do a la princesa, i li diu que no morirà, sinó que dormirà durant 100 anys fins que algú pugui trencar l'encantament. Quan la princesa ja té el 15 anys van a un Castell amb els seus pares i la princesa es troba a una velleta cosint i li demana si pot cosir ella, de tal manera, que es punxa amb l'agulla i cau a terra ben adormida. Les fades bones al veure el patiment dels pares, decideixen adormir a tot el regne fins que es despertés la princesa. Passat un temps, un príncep surt a caçar i veu el Castell de la princesa i decideix anar-hi. Quan la veu, s'enamora i li fa un petó. La princesa es va despertar i la va salvar a ella i a tot el regne. Es van casar i van ser molt feliços per sempre.
- Una fada dolenta llança una maledicció a la princesa perquè es mori, però una fada bona la salva. La princesa es punxa i s'adorm, però un cavaller la desperta i es casen.
- La princesa s'ha punxat i s'ha adormit. Un cavaller la va anar a buscar i es van despertar tots.

Quin element o part destacaríeu del conte/ què us ha sorprès del conte?

- Quan la bella dorment s'enamora del príncep.
- Com k el conte és diferent del k coneixíem li ha sorprès que hi hagués una velleta a la torre i que al final la malèfica no es transforma en drac.
- Que la fada més petita hagi fet el desig després per salvar la princesa.
- La bella dorment.
- Quan es va punxar (resposta nen).
- Ja coneixem el conte. Però el final del conte que el vent s'emporta la fada vella i dolenta.
- Que s'ha dormit i que el príncep s'ha despertat.
- Quan s'ha punxat el dit la princesa.
- Quan la vella li feia un malefici.
- Quan estava cosint. Al punxar-se el dit.
- La part que s'ha dormit la princesa (nena) .
- No li ha agradat gaire.
- Doncs que es casin.
- A la meva filla el que li ha sorprès més del conte es quan es punxa el dit.
- La bruixa enfadada, no li ha agradat.
- La part que destacaria és quan la princesa cau adormida després de la punxada. El meu fill m'ha preguntat que què passava. Sembla que és el tros que més l'ha impactat. Ah. I també el de l'encanteri de la bruixa malvada.
- Quan el príncep salva a la princesa.
- Li ha sorprès quan la princesa es punxa el dit i cau desmaiada.
- Quan la princesa cau a terra.
- Que és una versió diferent a la que coneixia.
- Quan la princesa es punxa el dit.
- Quan el príncep salva a la princesa.
- Quan la princesa cau desmaiada.
- Quan el príncep salva la princesa.
- Que no hi apareix cap drac.
- Que la princesa es punxi.
- Que el príncep desperta la princesa amb un petó.
- Que la bruixa marxa volant.
- Que la princesa pogués dormir 100 anys com si res.

- Que sigui una fada dolenta i no una bruixa.
- Que s'han casat. Però no m'ha agradat que es punxés.
-

Us heu sentit identificats o us ha agradat algun personatge?

- La bella dorment.
- M'agrada la princesa.
- El príncep. Perquè va en cavall i té espasa i escut.
- La fada petita, perquè m'agraden molt les coses petites.
- No.
- El príncep perquè salva la princesa.
- No.
- el príncep.
- M'ha agradat el príncep perquè era molt valent.
- M'ha agradat la bella dorment perquè és una princesa.
- l'Agulla, hahahahaha. M'agrada cosir.
- La princesa.
- No.
- No.
- La bella dorment es la que li ha agradat més.
- M'ha agradat la Bella Dorment, perquè si.
- No m'ha destacat cap personatge, el meu fill.
- Si, m'ha agradat molt la princesa perquè és molt maca.
- M'ha agradat el príncep perquè és molt valent i fort.
- No cap.
- El príncep, perquè és valent.
- M'ha agradat la princesa.
- Les fades perquè són bones.
- No.
- M'ha agradat el príncep.
- No.
- El cavaller perquè és valent.
- La reina, perquè vol protegir la princesa.
- La princesa perquè porta vestit i les fades perquè són màgiques.
- La Bella dorment, perquè és una princesa i pot tenir tots els dons bons que li donen les fades.
- Si, el cavaller perquè és valent.
- El cavaller perquè ha anat a salvar la princesa.

Si poguéssiu canviaríeu el final?

- Sí, que la bella dorment i el príncep tinguin un fill que es digui cor i que siguin feliços
- La princesa es podria despertar sola.
- El príncep va a buscar la malèfica que s'ha convertit en drac i l'ataca a l'espasa tallant-li les ales.
- Si. Que quan el vent es va emportar la fada, que ja s'hagués mort i enterrat abans.
- No.
- Igual però que els nens fossin forts com la mare i guapos com el pare.
- Sí, que la fada dolenta és reconciliés amb la família reial.
- No.
- No, ja m'ha agradat així.
- Si. Que la bruixa la salvava amb un encanteri.
- No. Ja m'agrada així.

- En general canviaria tots els rols de gènere del conte. La frase final de varen tenir molt fills guapos com la mare i valents con el pare, em resulta contrària a tota l'educació en tema d'igualtat que procuro transmetre als meus fills (Mare)
- Li agradaria que al final matessin la fada bruixa perquè no tornés mai més
- No, el deixaria igual.
- No.
- No, li agraden els finals feliços i amb festes.
- Canviaria el rol príncep salva princesa. Sempre és igual i cal canviar la percepció de que el príncep sempre és el valent i la princesa la noia guapa i perfecte que se salva gràcies al príncep. Potser la podria venir a salvar una noia aventurera que passa per allà?
- No, ja m'ha agradat.
- Li ha agradat aquest final.
- No, ja m'ha agradat aquest.
- Si, que el príncep lluités contra la bruixa.
- No, ja m'ha agradat que es casin i tinguin fillets.
- No, ja li ha agradat que es casin i tinguin fills i filles.
- No, ja li ha agradat així.
- No ja m'ha agradat aquest.
- No, ja està bé.
- Que el cavaller li doni una rosa a la princesa.
- No.
- Si. Faria que enlloc d'arbustos flors.
- No canviariem el final, perquè acaba molt bé. Tots feliços i contents.
- Que les fades bones lluitessin amb la dolenta.
- Que la princesa no es punxés. No s'adormiria i la princesa viuria tranquil·la al castell.

Aspectes Observats:

- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte, L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 5 anys. L'infant repeteix parts del conte, L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte, L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 5 anys. L'infant repeteix parts del conte, L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. L'han trobat llarg, han perdut l'atenció.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. Cap de les anteriors.
- 5 anys. L'infant repeteix parts del conte.
- 3 anys. L'infant repeteix parts del conte, volia explicar un conte altre conte a la Cristina
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 5 anys. A mig conte ha dit que no li agradava, al final l'ha acabat escoltant tot.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte, L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 3 anys. A mig conte m'ha demanat que li posés l'altre conte. Crec que era molt dens per P3 (ell és del petits de classe). Tot i això l'hem acabat escoltant atents i al final em feia alguna pregunta.
- 3 anys. Se li ha fet llarg i al final li costava mantenir l'atenció.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte, L'infant demana que se li torni a explicar el conte.

- 3 anys. Perdia l'atenció i a mig conte a marxat i llavors ha tornat.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 3 anys. Cap de les anteriors, Tot i que l'hem mirat tot, no estava tant atenta com a les set cabretes i se li ha fet llarg.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 3 anys. Cap de les anteriors.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte, L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 3 anys. L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 3 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 5 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.
- 5 anys. L'infant demana que se li torni a explicar el conte.
- 4 anys. L'infant ha mantingut l'atenció durant tot el conte.

ANNEX 4: Entrevistes de Les Pinediques

Nom de l'entrevistat: David Altimir. Coordinador d'educació infantil.

Penses que la literatura infantil és tan important com un altre tipus de literatura? Per què?

Penso que la literatura infantil és importantíssima, tant pels infants com pels adults.

Pels infants, perquè representa una porta oberta a molts mons: la imaginació, la fantasia, les tradicions culturals... i també al món de l'escrit.

Pels adults també, perquè els apropa al món de la infància.

Dins d'aquesta literatura infantil quina importància tenen els contes? Com definiries què és un conte?

Un conte per a mi és un relat curt. Una altra cosa són els àlbums il·lustrats, que popularment anomenem contes.

El conte, com a gènere, el trobo molt adequat per a les edats més petites, per la seva durada, per la condensació de conceptes que l'autor o autora hi ha d'injectar.

Què entens per conte tradicional?

Els contes tradicionals entenc que són els contes que ja anomenem clàssics: des dels que surten de la cultura més catalana, a l'adaptació que van fer autors com Andersen o els germans Grimm de contes arrelats a diferents cultures i tradicions del món.

Consideres que els contes tradicionals és un gènere literari interessant per llegir als infants? Per què?

Crec que ja ho he dit abans. Penso que és important llegir i explicar contes. Jo, com a mestre, molt sovint demano a la mainada: què voleu, que us el llegeixi o que us l'expliqui? són coses diferents! i convé remarcar-ne la diferència.

Els contes tradicionals han estat molt criticats per als estereotips que poden arribar a tenir, tu què en penses?

És cert que hi ha aquesta crítica, sobretot pel biaix sexista. Això és evident que hi és. Però crec que per compensar això es pot fer posant al costat d'aquests contes, altres més èticament correctes. d'entrada, jo avorreixo molt aquella estratègia de transformar els contes tradicionals amb finals o amb personatges èticament correctes. No m'agrada.

La incorrecció cultural que ara veiem a aquests contes tradicionals, es pot compensar també amb una conversa feta amb els infants demanant-los el seu punt de vista, per exemple.

Sovint no es pensa que els infants també poden ser crítics!!

Creus que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients?

Hi ha contes que enganxen més a unes edats que a altres... però tots els contes són bons per a tots els infants. El que passa és que potser convé saber triar el moment per presentar, o llegir o explicar certs contes als infants!

De vegades, davant d'una situació forta, com la mort d'un avi, posem per cas, hi ha qui va a buscar el conte on es parla de la mort.

Des del meu punt de vista, això és un error! El que cal és que els infants ja tinguin la història, el conte dins seu, quan hi ha una situació vital forta! els contes els poden ajudar a interpretar i a afrontar aquestes vivències, però no com a medicina a posteriori!

Quines característiques consideres que han de tenir els contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys?

Això qui ho ha estudiat millor del país és la gent de quins llibres? de Rosa Sensat.
<https://www.rosasensat.org/cercador/garbell>

Els han estudiat molt com afinar el criteri per triar.... àlbums il·lustrats! de fet, ara no sé si demanes sobre els contes o sobre els àlbums il·lustrats!

Si demanes contes, et diria: la qualitat de l'edició, la qualitat de les il·lustracions i el text.

Si demanes els contes tradicionals, et diria que tots són interessants i pertinents, però que cal saber encertar quan explicar-los.

L'escola té uns criteris concrets a l'hora d'escollir els contes (pel que fa a contes tradicionals, contes actuals, etc.)? En cas afirmatiu, com s'han establert aquests criteris i quins són?

Fins ara hem tirat d'un llistat de suggerències que havíem demanat a unes professores de la Uvic amb qui tenim bona relació. Evidentment la tria que fa el garbell de Rosa Sensat també és un molt bon recurs. A més, tenim la sort de tenir mares bibliotecàries que ens suggereixen títols per poder incorporar a la nostra biblioteca.

Criteris clars, definits, francament no en tenim. Penseu que actualment a l'escola hi ha dues persones per a infantil amb una dedicació d'una hora cadascuna els dies de comissió (els dijous en el nostre cas) que es cuiden de l'actualització de la biblioteca: manteniment de llibres, registre a l'epèrgam... això és clarament insuficient, però intentem que amb aquests recursos la biblioteca estigui en condicions.

Tenint en compte els criteris mencionats anteriorment, com es fa la selecció dels contes (autors reconeguts, llibres il·lustrats (teniu en compte la il·lustració o l'il·lustrador), finals feliços o de tots tipus, aquells que contempen aspectes políticament poc correctes (com la germana dels set corbs que es talla el ditet per poder obrir la porta), etc.)?

Ja he explicat abans aquests criteris. Evidentment el final dels contes, sigui més o menys feliç, mai ha estat un criteri per a nosaltres.

Cada mestra és responsable d'escollir els contes que ofereix als infants en funció dels seus criteris (tenint en compte els criteris de l'escola) o s'escullen conjuntament entre els mestres d'un mateix curs?

Se n'ocupen les companyes que estan a la comissió biblioteca de l'escola, però això no impedeix que qualsevol mestra pugui fer suggeriments o fins i tot compres de contes, de llibres, d'àlbums, si el projecte o el treball que s'està desenvolupant a l'escola així ho demana.

Quan llegeixes un conte a un grup d'infants, quins principis o aspectes tens en compte a l'hora d'escollir-lo? Tens en compte un ventall molt ampli de temes? Busques obres que portin als infants a establir connexions entre elles? Per què?

Quan has llegit un conte a un grup d'infants després comenteu aspectes generals del llibre? Quins?

A mi personalment el que m'interessa més de demanar als infants després d'explicar o llegir un conte és saber quin aspecte els ha encuriósit, frapat, enganxat més.

No hi vaig amb aquella intenció de fer preguntes per assegurar que hi ha hagut una bona comprensió... m'interessa saber com els infants han interpretat aquell text, i com hi ha connectat aspectes de la seva vida.

Després de la lectura els hi fas preguntes específiques relacionades amb el llibre? Podries posar algun exemple? Segueixes les recomanacions de preguntes d'algun autor concret com Aidan Chambers?

Doncs no coneixia Aidan Chambers. Jo personalment encara faig referència a la Sara Bryant i els suggeriments del seu com explicar contes? <https://www.amazon.es/explicar-contes-sara-cone-bryant/dp/8489095124>

Els contes que he escollit per explicar als infants (*El llop i les set cabretes, La rateta que escombrava l'escaleta, El soldadet de plom i La bella dorment*) consideres que són adequats per als infants de 3 a 5 anys? Per què?

I tant que sí! Per què? ... jo et diria... que ho responguin els qui pensen que no són contes adequats.

Nom de l'entrevistat: Cati Vilar Molins. Tutora de P3-A.

Penses que la literatura infantil és tan important com un altre tipus de literatura? Per què?

Sí. Perquè és fonamental per engrescar els infants en el gust per la lectura.

Dins d'aquesta literatura infantil quina importància tenen els contes? Com definiries què és un conte?

Són un tipus de literatura que agrada molt als infants, que els ajuden a desenvolupar el llenguatge i la imaginació.

Què entens per conte tradicional?

Un conte tradicional és un text literari que passa de generació a generació. Que formen part de la nostra cultura literària.

Consideres que els contes tradicionals és un gènere literari interessant per llegir als infants? Per què?

Si. Per transmetre la nostra cultura literària. Però no exclusivament.

Els contes tradicionals han estat molt criticats per als estereotips que poden arribar a tenir, tu què en penses?

És cert. També és una oportunitat per fer reflexionar als infants en aquest aspecte i fer-los fer variacions del conte per evitar aquests estereotips.

Creus que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients?

Hi ha contes més adequats per una edat o una altra, però també depèn de les motivacions i interessos dels infants. A mi no m'agrada etiquetar una proposta en el sentit de dir "això toca a P4 o això toca a P3". Cada grup i cada moment requereix un tipus de conte concret en funció de cada context.

Quines característiques consideres que han de tenir els contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys?

Llenguatge senzill, història motivadora, acostumen a agradar els elements repetitius, imatges boniques o el narrador que l'expliqui de forma engrescadora.

L'escola té uns criteris concrets a l'hora d'escollir els contes (pel que fa a contes tradicionals, contes actuals, etc.)? En cas afirmatiu, com s'han establert aquests criteris i quins són?

A infantil, escollim els contes en funció del que estem treballant, del projecte que duem a terme,...

Tenint en compte els criteris mencionats anteriorment, com es fa la selecció dels contes (autors reconeguts, llibres il·lustrats (teniu en compte la il·lustració o l'il·lustrador), finals feliços o de tots tipus, aquells que contemplen aspectes políticament poc correctes (com la germana dels set corbs que es talla el ditet per poder obrir la porta), etc.)?

A l'hora de comprar contes sempre ens assessorem per persones qualificades per fer aquesta selecció. Biblioteca, llibreries,... o bé els escollim en funció dels aspectes que estem treballant.

Cada mestra és responsable d'escollir els contes que ofereix als infants en funció dels seus criteris (tenint en compte els criteris de l'escola) o s'escullen conjuntament entre els mestres d'un mateix curs?

Hi ha moments en què la mestra escull un conte de forma autònoma, i d'altres en què s'escull de forma col·lectiva. Sobretot en funció si l'expliquem al grup classe o si és un conte que expliquem a diversos grups de l'escola.

Quan llegeixes un conte a un grup d'infants, quins principis o aspectes tens en compte a l'hora d'escollir-lo? Tens en compte un ventall molt ampli de temes? Busques obres que portin als infants a establir connexions entre elles? Per què?

Intento que sigui un conte que els sigui motivador, potser que tingui alguna referència als temes que estem treballant, però no exclusivament. A vegades hi ha algun valor al qual volem fer referència, a vegades són contes que porten els nens, o potser són contes que són divertits i engrescadors i que l'objectiu principal és fomentar el gust per la lectura.

Quan has llegit un conte a un grup d'infants després comenteu aspectes generals del llibre? Quins?

Després de la lectura els hi fas preguntes específiques relacionades amb el llibre? Podries posar algun exemple? Segueixes les recomanacions de preguntes d'algun autor concret com Aidan Chambers?

Generalment sí. Comentem algun valor que transmeti el conte, si ells haguessin actuat de la mateixa manera, què pensen de la història, algun aspecte dels personatges, si els ha agradat el final,... Depèn de cada conte, les preguntes són diferents.

Els contes que he escollit per explicar als infants (*El llop i les set cabretes*, *La rateta que escombrava l'escaleta*, *El soldadet de plom* i *La bella dorment*) consideres que són adequats per als infants de 3 a 5 anys? Per què?

Tots poden ser adequats. Depèn una mica de com l'expliqui el narrador. Amb els nens més petits has de trobar la manera d'atraure molt la seva atenció amb imatges, amb l'expressió oral o corporal, titelles o elements visuals,... s'ha de transmetre molt la motivació amb els petits.

També és important que el conte tingui un llenguatge senzill i adequat a l'edat perquè els infants no es desconnectin de la història.

També la interacció amb ells al llarg del conte, buscar la seva complicitat al llarg de la història.

Nom de l'entrevistat: Ariadna Torras. Tutora de P4-A.

Penses que la literatura infantil és tan important com un altre tipus de literatura? Per què?

Sí, perquè es treballa el llenguatge oral, l'escolta, l'atenció, la comprensió, el vocabulari, la imaginació i el gust i plaer de la lectura de contes.

Dins d'aquesta literatura infantil quina importància tenen els contes? Com definiries què és un conte?

Una història imaginària amb un inici i final. Amb un argument.

Què entens per conte tradicional?

Contes de tota la vida, que fa molts anys que es van explicant a cada generació, explicats pels nostres pares i avis.

Consideres que els contes tradicionals és un gènere literari interessant per llegir als infants? Per què?

Actualment no, ni per les imatges que són molt arcaiques, ni per l'argument, perquè reproduïxen uns rols molt marcats, amb molta desigualtat de gènere.

Els contes tradicionals han estat molt criticats per als estereotips que poden arribar a tenir, tu què en penses?

Que és veritat. Millor contes amb estereotips i igualtat de gènere. Amb un missatge i fons de valors, emocions i sentiments.

Creus que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients?

Més o menys sí que es poden classificar segons l'edat dels oients.

Quines característiques consideres que han de tenir els contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys?

Amb una història simple i entenedora, amb un vocabulari ric però entenedor. No massa llarga i amb un tema interessant i adequat per l'edat.

L'escola té uns criteris concrets a l'hora d'escollir els contes (pel que fa a contes tradicionals, contes actuals, etc.)? En cas afirmatiu, com s'han establert aquests criteris i quins són?

Els classifiquem per temàtiques i per edats, segons l'argument, la lletra, el vocabulari i la llargada del conte. Intentem renovar alguns contes pels més actuals.

Tenint en compte els criteris mencionats anteriorment, com es fa la selecció dels contes (autors reconeguts, llibres il·lustrats (teniu en compte la il·lustració o l'il·lustrador), finals feliços o de tots tipus, aquells que contempen aspectes políticament poc correctes (com la germana dels set corbs que es talla el ditet per poder obrir la porta), etc.)?

Tenim en compte els autors, il·lustracions, argument, vocabulari, valors...per temàtiques i edats: contes per P3, P4, P5, per explicar la mestra, d'animals, de l'entorn, festes, poemes i refranys,

Cada mestra és responsable d'escollir els contes que ofereix als infants en funció dels seus criteris (tenint en compte els criteris de l'escola) o s'escullen conjuntament entre els mestres d'un mateix curs?

Depenent del que busca o treballa el mestre en un grup d'alumnes escull un conte o un altre (informació d'un animal, estació de l'any, festa tradicional o per treballar uns valors concrets o simplement pel gust i plaer de la lectura d'un conte). A vegades també ho decidim conjuntament quan celebrem una diada, com el dia del dret de l'infant, el dia de la pau...per explicar-lo a tots els infants. També hi ha una comissió de biblioteca que classifica, compra nous contes, els registra, els plastifica i els ordena per temàtiques i edats.

Quan llegeixes un conte a un grup d'infants, quins principis o aspectes tens en compte a l'hora d'escollir-lo? Tens en compte un ventall molt ampli de temes? Busques obres que portin als infants a establir connexions entre elles? Per què?

Sí, si volem treballar la relació i empatia, el respecte, l'amistat... o busquem informació del conill porquí de la classe, o dels cucs de seda que tenim...També a vegades en porten ells de casa per explicar i a vegades agafem el primer que trobem de la biblioteca de la classe que està triat per la seva edat.

Quan has llegit un conte a un grup d'infants després comenteu aspectes generals del llibre? Quins?

El contingut, la comprensió, el vocabulari...

Després de la lectura els hi fas preguntes específiques relacionades amb el llibre? Podries posar algun exemple? Segueixes les recomanacions de preguntes d'algun autor concret com Aidan Chambers?

Fem preguntes i una mica de conversa del que sorgeix, però sense seguir cap autor concret. A vegades jocs d'acabar històries diferents, amb personatges diferents, o inventar una història a partir d'uns objectes o paraules triades, etc. Seguint una mica les idees de Gianni Rodari.

Els contes que he escollit per explicar als infants (*El llop i les set cabretes, La rateta que escombrava l'escaleta, El soldadet de plom i La bella dorment*) consideres que són adequats per als infants de 3 a 5 anys? Per què?

A mi personalment no m'agraden per explicar als infants. Marquen uns estereotips que no m'agraden i hi ha molta desigualtat de gènere. Les il·lustracions tampoc les trobo encertades i molt arcaiques.

Nom de l'entrevistat: Ainhoa Zelaiaundi. Tutora de P5-A.

Penses que la literatura infantil és tan important com un altre tipus de literatura? Per què?

Per mi la literatura és molt important ja sigui per adults com per infants.

Serveix perquè els infants coneguin part de la cultura o històries del seu país, també serveix per tractar temes més difícils de treballar amb infants i a través dels contes es pot acompanyar millor.

Dins d'aquesta literatura infantil quina importància tenen els contes? Com definiries què és un conte?

Com ja he esmentat abans ens serveix com a recurs per acompanyar als infants com també per motivar amb l'hàbit de la lectura.

Un conte és una història inventada on els personatges els hi passen aventures per després tenir un desenllaç que en ocasions ofereix uns aprenentatges pels infants.

Què entens per conte tradicional?

Un conte tradicional, és un conte és una història que ha passat de pares a fills de forma oral en un territori. N'hi ha que han passat a altres indrets.

Consideres que els contes tradicionals és un gènere literari interessant per llegir als infants? Per què?

Si, perquè reflecteix la història i cultura d'un territori. Però no només oferiria aquests contes sinó que n'oferiria d'altres tipus també. Com per exemple els contes il·lustrats.

Els contes tradicionals han estat molt criticats per als estereotips que poden arribar a tenir, tu què en penses?

Si no m'agrada gaire i no hi crec en els diferents estereotips dels contes més tradicionals, tot i així penso que s'han d'explicar per després fer una reflexió posterior i parlar amb els infants d'allò que troben bé o no. Actualment venen col·leccions de llibres que han modificat aquests estereotips hi penso que són interessants.

Creus que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients?

Personalment crec que no. De fet els contes orals els expliquem des de ben petits.

Quines característiques consideres que han de tenir els contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys?

Penso que els contes han de ser atractius, que expliquin històries que interessin als infants. Que els faci reflexionar amb la seva pròpia experiència. I que se sentint representats amb els personatges.

L'escola té uns criteris concrets a l'hora d'escollir els contes (pel que fa a contes tradicionals, contes actuals, etc.)? En cas afirmatiu, com s'han establert aquests criteris i quins són?

Si, la comissió de biblioteca s'encarrega de triar contes assessorats per mares de l'escola que són bibliotecàries. A més a més una practicant va dur a terme un treball molt important triant contes pels diferents espais de l'escola.

Tenint en compte els criteris mencionats anteriorment, com es fa la selecció dels contes (autors reconeguts, llibres il·lustrats (teniu en compte la il·lustració o l'il·lustrador), finals feliços o de tots tipus, aquells que contempen aspectes políticament poc correctes (com la germana dels set corbs que es talla el ditet per poder obrir la porta), etc.)?

Ens deixem assessorar per les mares de l'escola que són bibliotecàries però tenim en compte diferents criteris com: triem llibres il·lustrats actuals, autors més coneguts o del mateix poble, que parlin de diferents temes (la mort, diversitat cultural, la pau, diversitat de famílies...) que després podrem treballar a les aules.

Cada mestra és responsable d'escollir els contes que ofereix als infants en funció dels seus criteris (tenint en compte els criteris de l'escola) o s'escullen conjuntament entre els mestres d'un mateix curs?

Cada mestra tria de la biblioteca conjuntament amb la paral·lela aquell llibre que li servirà per la temàtica que vol treballar. Jo personalment també m'agrada portar contes de casa per abordar aquells aspectes que em cal treballar a l'aula.

Quan llegeixes un conte a un grup d'infants, quins principis o aspectes tens en compte a l'hora d'escollir-lo? Tens en compte un ventall molt ampli de temes? Busques obres que portin als infants a establir connexions entre elles? Per què?

Com ja he dit abans trio contes que em serveixin per abordar diferents aspectes que vull treballar a l'aula. O que tinguin relació amb festivitats o canvis d'estació, etc...

Quan has llegit un conte a un grup d'infants després comenteu aspectes generals del llibre? Quins?

Sí m'agrada en ocasions quan és possible parlar de què han entès, d'allò que els ha agradat més. Si estan d'acord o no amb la reacció dels personatges. De com ho haguessin fet ells....

Després de la lectura els hi fas preguntes específiques relacionades amb el llibre? Podries posar algun exemple? Segueixes les recomanacions de preguntes d'algun autor concret com Aidan Chambers?

Sí. M'agrada fer una petita reflexió i la fem entre tots. Com per exemple si els ha agradat i perquè. Què haguessin fet en la situació dels personatges. Si a ells els hi ha passat el mateix i com ho han resolt. Però no he seguit cap autor concret per fer aquestes reflexions.

Els contes que he escollit per explicar als infants (*El llop i les set cabretes*, *La rateta que escombrava l'escaleta*, *El soldadet de plom* i *La bella dorment*) consideres que són adequats per als infants de 3 a 5 anys? Per què?

Si, de fet jo tal com he dit abans penso que els contes no tenen edat sobretot si són els tradicionals. Tots de ben petits ens han explicat aquests contes i ara els transmetem a les nostres filles i fills. Tot i així penso que per poder donar un bon model als infants hauria d'anar acompanyat d'una petita reflexió amb una visió més actualitzada de la societat.

Nom de l'entrevistat: Maria Rovira. Tutora de P5-B.

Penses que la literatura infantil és tan important com un altre tipus de literatura? Per què?

Evidentment que és molt important. És just de petits quan els infants comencen a adquirir l'hàbit lector entre altres hàbits. A més les lectures que els oferim els permeten reconèixer emocions que ells tenen, com per exemple la por a la foscor, la ràbia, la necessitat d'atenció, estimació... i també ens permet treballar valors.

Dins d'aquesta literatura infantil quina importància tenen els contes? Com definiries què és un conte?

Són importants pels elements que inclouen: característiques dels personatges, els escenaris on es desenvolupa l'acció, l'acció mateixa i el desenvolupament....

No tinc clar com definiria què és un conte. Potser dir que és un relat no massa llarg, que en no més d'un temps relativament curt ja està llegit o explicat, que a vegades amb elements ficticis representa la realitat.

Què entens per conte tradicional?

Diria que és un conte que s'ha anat explicant des de fa molts anys, moltes vegades sense necessitat de tenir el conte, de forma oral i que normalment té un missatge "moral", per ex. cal fer cas dels adults, si no els fas cas passarà això, si fas el bé se't recompensarà...

Consideres que els contes tradicionals és un gènere literari interessant per llegir als infants? Per què?

Sí. Perquè s'hi poden trobar molts aspectes a treballar. A més, solen tenir una estructura senzilla, a vegades repetitiva que als infants els dona seguretat. Veiem que tot i saber un conte el continuen demanant i a vegades si intentes canviar una part et diuen que no és així.

Els contes tradicionals han estat molt criticats per als estereotips que poden arribar a tenir, tu què en penses?

Sí que hi ha molts estereotips. Aquests contes van sorgir ja fa molts anys quan la societat era diferent a l'actual. Ho veiem per exemple en els rols dels personatges. La dona és molt més fràgil que l'home i aquest l'ha de protegir. Fa unes tasques que no són les que s'atribueixen als homes, etc

Creus que hi ha uns contes específics segons l'edat dels oients?

En línies generals diria que sí, tenint en compte l'estat maduratiu dels infants, les vivències que poden tenir i les relacions que poden establir amb el que s'explica al conte.

Quines característiques consideres que han de tenir els contes tradicionals per infants de 3 a 5 anys?

Contes que es van repetint algunes accions canviant els personatges (ex. La rateta, els tres porquets...) En teoria hem de buscar contes que treballin la coeducació, la igualtat entre gèneres. I aquí sí que segurament ens hem de plantejar què fem amb alguns contes tradicionals. O bé aprofitar-los i jugar a canviar el final, o el rol de cada personatge...

L'escola té uns criteris concrets a l'hora d'escollir els contes (pel que fa a contes tradicionals, contes actuals, etc.)? En cas afirmatiu, com s'han establert aquests criteris i quins són?

A l'escola ja fa anys que vam demanar a persones expertes en literatura que ens aconsellessin sobre quins llibres tenir a la biblioteca d'infantil. Ens en van fer una selecció. He de dir que entre aquests llibres n'hi ha que en principi poden semblar per adults.

També ens refiem del criteri de llibreters i del nostre propi. Ens fixem en el missatge que transmet cada llibre, la qualitat de les il·lustracions...

Tenint en compte els criteris mencionats anteriorment, com es fa la selecció dels contes (autors reconeguts, llibres il·lustrats (teniu en compte la il·lustració o l'il·lustrador), finals feliços o de tots tipus, aquells que contempnen aspectes políticament poc correctes (com la germana dels set corbs que es talla el ditet per poder obrir la porta), etc.)?

Tenim uns quants contes tradicionals perquè creiem que formen part de la literatura i és bo tenir-los però fem molta més compra de contes o relats actuals. Com ja he dit ens fixem en com està explicat i les il·lustracions. Formats atractius, alguns amb desplegable, diferents tipus de lletres...

Cada mestra és responsable d'escollir els contes que ofereix als infants en funció dels seus criteris (tenint en compte els criteris de l'escola) o s'escullen conjuntament entre els mestres d'un mateix curs?

Tenim els llibres classificats segons l'edat que creiem més adient. També tenim llibres que no estan classificats, que creiem que poden ser explicats a qualsevol nivell a criteri de la mestra, segons el que pretengui treballar a cada moment.

Quan llegeixes un conte a un grup d'infants, quins principis o aspectes tens en compte a l'hora d'escollir-lo? Tens en compte un ventall molt ampli de temes? Busques obres que portin als infants a establir connexions entre elles? Per què?

Intento que el llibre o conte permeti als infants identificar emocions, que ells s'hi puguin veure reflectits i que doni peu a que puguin expressar-se. També trio contes que plantegin situacions que cal normalitzar, per ex. Contes on hi hagi dos papes i fills, o dues mames....

Quan has llegit un conte a un grup d'infants després comenteu aspectes generals del llibre? Quins?

Comentem els aspectes que veig que a ells els han atret més i els que ens interessa treballar.

Després de la lectura els hi fas preguntes específiques relacionades amb el llibre? Podries posar algun exemple? Segueixes les recomanacions de preguntes d'algun autor concret com Aidan Chambers?

Com ja pots haver anat veient les preguntes solen anar dirigides a que els infants expressin el que senten i que hi pugui haver un debat entre ells i els adults. Per exemple, si la lectura tracta d'un infant a qui li fa por la foscor, els infants expliquen si també els passa a ells, com es senten, com ho resolen, si els passava quan eren més petits i ara no, o encara sí...

Els contes que he escollit per explicar als infants (*El llop i les set cabretes, La rateta que escombrava l'escaleta, El soldadet de plom i La bella dorment*) consideres que són adequats per als infants de 3 a 5 anys? Per què?

Són contes tradicionals i està bé que els coneguin, però en algun hi observem estereotips dels que hem parlat. Aprofitar-ne la lectura per jugar a transformar-lo.

ANNEX 5: Autoritzacions de les entrevistes

AUTORITZACIÓ

En/na _____ com a coordinador/a d'Educació Infantil del centre Les Pinediques de Taradell autoritza que es pugui realitzar la següent activitat: Entrevista Formativa amb la finalitat exclusiva de recollir dades per la realització d'un Treball de Final de Grau de l'estudiant Cristina Forcada Torras de la facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic.

Per la seva part l'estudiant s'ha compromès a "respectar els drets fonamentals de les persones entrevistades, respectar l'esfera privada de les persones entrevistades i utilitzar la informació obtinguda només amb finalitats científiques per al treball".

.....

Signatura

24 d'Abril del 2020

david altimir

per a mi ▾

24 d'abr. 2020 11:16 (fa 5 dies)

Cristina,

amb aquest mail t'autoritzo a fer servir l'entrevista pel que necessitis.

(no tinc tinta per a la impresora i per tant no puc signar-lo, de manera que espero que aquest mail el puguis presentar adjunt al document)

Abraçades

David

Missatge de Cristina Forcada <cristinaforcada.92@gmail.com> del dia dv., 24 d'abr. 2020 a les 11:09:

...

--
David Altimir Sans

UVIC

FACULTAT D'EDUCACIÓ
TRADUCCIÓ I CIÈNCIES
HUMANES

AUTORITZACIÓ

En/na KATERINA VILAR MOLINS com a mestre/a d'Educació Infantil del centre Les Pinediques de Taradell autoritza que es pugui realitzar la següent activitat: Entrevista Formativa amb la finalitat exclusiva de recollir dades per la realització d'un Treball de Final de Grau de l'estudiant Cristina Forcada Torras de la facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic.

Per la seva part l'estudiant s'ha compromès a "respectar els drets fonamentals de les persones entrevistades, respectar l'esfera privada de les persones entrevistades i utilitzar la informació obtinguda només amb finalitats científiques per al treball".

.....

Signatura

24 d'Abril del 2020

FACULTAT D'EDUCACIÓ
TRADUCCIÓ I CIÈNCIES
HUMANES

AUTORITZACIÓ

En/na Ariadna Torras Serra com a mestra d'Educació Infantil del centre Les Pinediques de Taradell autoritza que es pugui realitzar la següent activitat: Entrevista Formativa amb la finalitat exclusiva de recollir dades per la realització d'un Treball de Final de Grau de l'estudiant Cristina Forcada Torras de la facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic.

Per la seva part l'estudiant s'ha compromès a "respectar els drets fonamentals de les persones entrevistades, respectar l'esfera privada de les persones entrevistades i utilitzar la informació obtinguda només amb finalitats científiques per al treball".

Ariadna Torras Serra

77115307X

.....

Signatura

24 d'Abril del 2020

UVIC

FACULTAT D'EDUCACIÓ
TRADUCCIÓ I CIÈNCIES
HUMANES

AUTORITZACIÓ

En/na AINHUA ZELAIABUNDI com a mestre/a d'Educació Infantil del centre Les Pinediques de Taradell autoritza que es pugui realitzar la següent activitat: Entrevista Formativa amb la finalitat exclusiva de recollir dades per la realització d'un Treball de Final de Grau de l'estudiant Cristina Forcada Torras de la facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic.

Per la seva part l'estudiant s'ha compromès a "respectar els drets fonamentals de les persones entrevistades, respectar l'esfera privada de les persones entrevistades i utilitzar la informació obtinguda només amb finalitats científiques per al treball".

Signatura

24 d'Abril del 2020

UVIC

FACULTAT D'EDUCACIÓ TRADUCCIÓ I CIÈNCIES HUMANES

AUTORITZACIÓ

En/na *MARIA ROVIRA i TIÓ* com a mestre/a d'Educació Infantil del centre Les Pinediques de Taradell autoritza que es pugui realitzar la següent activitat: Entrevista Formativa amb la finalitat exclusiva de recollir dades per la realització d'un Treball de Final de Grau de l'estudiant Cristina Forcada Torras de la facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la Universitat de Vic.

Per la seva part l'estudiant s'ha compromès a "respectar els drets fonamentals de les persones entrevistades, respectar l'esfera privada de les persones entrevistades i utilitzar la informació obtinguda només amb finalitats científiques per al treball".

...*MARIA ROVIRA i TIÓ*.....

Signatura

24 d'Abril del 2020